

Klagenævnet for Udbud

Emneregister
for
Kendelser fra
Klagenævnet for Udbud
Danske retsafgørelser
Nyere afgørelser fra EU-domstolen og
Retten i Første Instans
om udbud

Del 2: Afgørelser fra 2009 og fremefter

Ajourført til og med 30. juni 2010
(ajourføringerne er markeret med fed skrift)

Dette emneregister omfatter henvisninger til følgende afgørelser:

- 1) Klagenævnet for Udbuds kendelser
- 2) De danske retsafgørelser om udbudsret, som Klagenævnet for Udbud har kendskab til
- 3) De afgørelser om udbudsret, som EU-domstolen (tidligere EF-domstolen) har truffet fra juli 1997 og fremefter, og som har interesse set fra en dansk udbudsretlig synsvinkel. (Henvisninger til enkelte tidligere afgørelser fra EU-domstolen er medtaget)
- 4) Nyere afgørelser om udbudsret fra Retten i Første Instans

Af praktiske grunde, herunder overskuelighedsgrunde, er emneregistret opdelt i to dele. Opdelingen er foretaget i forbindelse med en ajourføring af emneregistret pr. 30. september 2009.

Denne del 2 af emneregistret omfatter afgørelser afsagt fra og med 2009. Emneregistrets del 1 omfatter afgørelser til og med 2008 (men omfatter også henvisninger til enkelte senere danske domme, der har relation til kendelser fra Klagenævnet fra før 2009).

Klagenævnets kendelser er alle indeholdt i Klagenævnets websted, www.klfu.dk, sammen med resuméer af kendelserne. Der er i Klagenævnets websted desuden medtaget resuméer af de danske retsafgørelser og af afgørelserne fra EU-domstolen og Retten i Første Instans.

Hvis andet ikke fremgår, angår henvisningerne i emneregistret kendelser fra Klagenævnet for Udbud.

Danske domme fra de overordnede retter er angivet med følgende forkortelser:

HR: Højesteretsdom

VL: Vestre Landsrets dom

ØL: Østre Landsrets dom.

Domme trykt i Ugeskrift for Retsvæsen angives på traditionel måde med betegnelsen UfR efterfulgt af årgang og sidetal samt et bogstav (H for højesteretsdom, V for Vestre landsretsdom og Ø for Østre landsretsdom).

Domme fra Retten i Første Instans er angivet med betegnelsen Retten.

Emneregistret er uoverskueligt på skærmen, og overskuelighed opnår man kun ved at udskrive emneregistret på papir. Udskrivning bør helst ske i duplex, dvs. udskrift på begge sider af papiret. Alle moderne printere har en funktion til udskrivning i duplex.

Men man kan **søge i den elektroniske version** af emneregistret. (Fremgangsmåden ved søgning afhænger af browser og browserversion m.m. og kan derfor ikke angives generelt).

Emneregistret er resultatet af et uhyre omfattende arbejde, der er udført løbende gennem mange år, og mangelfuldheder og fejl har utvivlsomt ikke kunnet undgås. Klagenævnet for Udbud modtager meget gerne oplysning om mangelfuldheder og fejl, der er opdaget af brugere.

Emneregistrets del 2 ajourføres løbende. Den her foreliggende version af del 2 er ajourført til og med 30. juni 2010. Ajourføringerne i forhold til den seneste ajourføring af emneregistret pr. 31. marts 2009 er markeret med fed skrift.

Oversigt over emneregistrets rubrikker

Aktindsigt	Konsortier	traler, in house og sammenslutninger af ordregivende myndigheder)
Alternative tilbud	Kontraheringspligt	Selskaber
Annulation, klagenævnets, af udbyders beslutninger	Kontrakt	Sideordnede udbud/licitationer
Annulation, udbyders af udbud	Kontrol af oplysninger i tilbud eller ansøgninger	Sociale hensyn
Arbejds miljø	Kontrol direktiverne	Spørgsmål til tilbudsgivere
Begrundelse, udbyders	Kontroltilbud	Spørgsmålsfrist (dvs. frist for spørgsmål fra tilbudsgivere)
Bevisbyrde	Kvantitative indførselsrestriktioner	Standarder
Bilag II A og II B i udbudsdirektivet og Bilag XVII A og XVII B i forsyningsvirksomhedsdirektivet	Langvarige kontrakter	Standardforbehold
Blandede kontrakter	Leasing	Standstill
Boligselskaber	Legitimation	Statsstøtte
Bygge- og anlæg	Leje	Stillingsfuldmagt
Delkontrakter	Ligebehandlingsprincippet	Supplerende kontraktbetingelser
Domstolsprøvelse	Lokal tilknytning	Tavshedspligt
Effektiv domstolsbeskyttelse, princippet om	Miljøhensyn	Tegningsberettigelse
Effektivitetsprincippet	Mindestkrav (også kaldet minimumskrav, dvs. krav, som et tilbud skal opfylde for at komme i betragtning)	Tekniske specifikationer
Entreprenørbegrebet	Nationalitet, forbud mod forskelsbehandling på grundlag af	Tilbagekaldelse
Erstatning	Nomenklaturer	Tilbudsfrist
EU-støtte	Offentligretlige organer	Tilbudslovens afsnit I
Evaluering modeller	Omvendt licitation (dvs. udbud eller licitation vedrørende et byggeri, der ikke må koste over et bestemt beløb)	Tilbudslovens afsnit II
Forbehold i tilbud (dvs. afvigelser fra udbudsbetingelserne, uanset om de er benævnt forbehold, samt uklarheder i tilbud)	Oplysninger fra udbyder, herunder besvarelse af spørgsmål	Tildeling, herunder tilbudsvurdering
Forhandlingsrestriktioner	Opsigelse eller ophævelse af kontrakt	Tildelingskriterier
Formål, udbudsdirektivernes	Opsættende virkning	Traktaten
Forsvarsanskaffelser	Optioner	Tærskelværdi
Forsyningsvirksomhedsdirektivet, sager om (det nugældende eller tidligere forsyningsvirksomhedsdirektiv)	Ordregivende myndighed	Udbud med forhandling (tidligere benævnt udbud efter forhandling)
Frister, se klagefrist, spørgsmålsfrist og tilbudsfrist	Partnering	Udbudsdirektiver, indplacering under og diverse spørgsmål om
Færgefart	Passivitet	Udbudspligt og -ret
Gennemsigtighedsprincippet	Postbefordring	Udelukkelse (dvs. om de økonomiske aktører som sådan kan eller skal udelukkes fra at komme i betragtning, fordi de omfattes af en udelukkelsesgrund, der ikke behøver at være angivet i udbudsdokumenterne)
Grundlæggende element	Pris	Udvælgelse (også kaldet kvalifikation, dvs. om de krav, som de økonomiske aktører som sådan skal opfylde for at komme i betragtning)
Grænseoverskridende element	Prissætning	Uklarhed i klage
Hasteprocedure	Private, overladelse af opgaver til	Uklarhed i udbud
In house, se samarbejde mellem ordregivende myndigheder	Projektkonkurrencer, sager om	Underhåndsbud
Inhabilitet, herunder teknisk dialog	Proportionalitetsprincippet	Underretning til tilbudsgivere og ansøgere
Jernbaneloven	Præjudicielle spørgsmål	Underskrift
Klageadgang	Prækvalifikation	Ungdomsboliger, støttede private
Klagefrist	Prøvetid	Unormalt lave tilbud
Kompetence, navnlig klagenævnets	Pålæg til udbyder	Vedståelsesperiode
Koncerner	Rammeaftaler	Virksomhedsoverdragelse
Koncession	Referenceprodukter	Vægtning inden for rammer
Konkurrencepræget dialog	Retsvirkning af klagenævnets afgørelser	Ækvivalensprincippet
	Sagsomkostninger	Ændring af projekt
	Sale and lease back	Åbning af tilbud
	Samarbejde mellem ordregivende myndigheder (herunder indkøbscen-	

Aktindsigt	6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, klagenævnet er rekursmyndighed efter Forvaltningsloven med hensyn til danske regler om aktindsigt), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen, som led i aktindsigt for en forbigået tilbudsgiver ved et offentligt udbud gav udbyderen tilbudsgiveren oplysning om prisforskellen mellem tilbuddene, dette var ikke en overtrædelse af ligebehandlingsprincippet i relation til et udbud med forhandling, der senere afløste det offentlige udbud), 17/6-10 (Jydsk Planteservice mod Odense Kommune mfl., klagenævnet er klageinstans vedrørende begæringer om aktindsigt i udbudssager efter offentlighedsloven, en begæring om aktindsigt ikke imødekommet, da betingelserne efter en undtagelsesbestemmelse i loven var opfyldt)
Alternative tilbud	19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, overtrædelse ved at tage alternative tilbud i betragtning, selvom det var angivet i udbudsbekendtgørelsen, at alternative tilbud ikke ville blive taget i betragtning), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, udbyderen var berettiget til at lægge et beløb til tilbudspriserne i nogle alternative tilbud for at kunne sammenligne dem med tilbudspriserne i hovedtilbuddene)
Annullation, klagenævnets, af udbyders beslutninger Hvis andet ikke er angivet, har klagenævnet truffet beslutning om annullation	7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet), 20/1-09 (Neupart mod Økonomistyrelsen), 2/2-09 (Damm Cellular mod Forsvarets Materieltjeneste, ikke taget stilling til en påstand om annullation, da udbyderen havde annulleret udbuddet), 17/2-09 (CLS mod Miljøministeriet, ikke annullation), 4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, påstand om annullation afvist, da klagenævnet havde truffet bestemmelse om annullation i en anden sag vedrørende samme udbud), 13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, ikke annullation), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland, ikke annullation), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, annullation af udbudsprocedure, der endnu ikke var afsluttet), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, ikke annullation), 6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, ikke annullation), 13/8-09 (Sundvikar mod Hillerød Kommune, ikke annullation), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, ikke annullation), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, ikke annullation), 15/9-09 (Almenbo mod Nygårdsparken, ikke annullation), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, ikke annullation), 5/10-09 (Akso Nobel mod Tønder Kommune), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland), 11/11-09 (Yding mod Viborg Kommune, ikke annullation), 8/12-09 (Ricoh mod SKI), 11/12-09 (Tabulex mod Tønder Kommune), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, annullation af tildelingsbeslutningen, men ikke af udbuddet, da klagenævnet ikke har hjemmel til at annullere et afsluttet udbud), 12/1-10 (Børge Jakobsen mod Sorø Kommune), 5/2-10 (Klaus Kristoffer Larsen mod Hedensted Kommune, af nærmere angivne grunde ikke annullation), 12/2-10 (Nøhr & Sigsgaard mod Kriminalforsorgen, ikke annullation), 24/2-10 (Atea mod Økonomistyrelsen, annullation af udbyders afvisning af at prækvalificere en virksomhed, men ikke annullation af tildelingsbeslutningen, da klagenævnet ikke havde grundlag for at tage stilling til, om virksomheden skulle have været prækvalificeret), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune), 5/3-10 (Gorm Hansen og Søn mod Greve Kommune mfl.), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet), 24/3-10 (Almenbo mod Nygårdsparken, ikke annullation, da udbyderens overtrædelse ikke havde haft konkret betydning for tildelingsbeslutningen), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen), 7/4-10 (Balle Blik mod boligselskabet Sct. Jørgen, ikke annullation, da klagen var indgivet over ½ år efter tildelingsbeslutningen), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune), 5/5-10 (Remmer mod SKI), 7/6-10 (Play Tech mod Danske Spil), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune), 21/6-10 (Bjerger Vognmandsforretning mod Kalundborg Kommune)
Annullation, udbyders af udbud	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, udbyderen havde saglig grund til at annullere udbuddet som følge af fejl ved udbuddet, og det var uden betydning, at annullationen skete efter klagen til klagenævnet), 2/2-09 (Damm Cellular mod Forsvarets Materieltjeneste, udbyderen havde saglig grund til at annullere udbuddet, da udbyderen havde begået grove fejl ved at rette henvendelse til tilbudsgiverne om forståelsen af tilbuddene), VL 15/5-09 (udbyderens annullation af udbuddet var ikke i strid med gennemsigtighedsprincippet, da der ikke var grundlag for at antage, at den angivne begrundelse for annullationen var ukorrekt), Retten 2/6-09 (AVLUX, om udbyders adgang til annullation), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbyder kan ikke ændre en tilkendegiven tildelingsbeslutning uden at annullere udbuddet), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, når udbyderen har givet tilbudsgiverne un-

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	<p>derretning om tildelingsbeslutningen, kan udbyderen ikke rette en fejl i udbuddet, men skal i stedet annullere udbuddet og dermed tildelingsbeslutningen), 25/11-09 (Jens Jensen mod Viborg Kommune, udbyderens annullation af et udbud som følge af fejl i udbudsbetingelserne var berettiget, selvom udbyderen havde givet tilbudsgiverne underretning om alle tilbudspriser; udbuddet kunne annulleres i sin helhed, selvom fejlene ikke angik alle dele af udbuddet), 25/1-10 (J.H. Schultz mod Kulturarvstyrelsen, udbyderen havde ikke løftet sin bevisbyrde for, at udbyderen kunne og ville have annulleret udbuddet, hvis udbyderen havde indset, at den valgte tilbudsgivers tilbud var ukonditionsmæssigt), 11/2-10 (Einar J. Jensen mod Guldborgsund Kommune, ordregiverens annullation af en licitation efter tilbudslovens afsnit I som følge af fejl i licitationsbetingelserne var ikke usaglig), Retten 2/3-10 (Evr. mod kommissionen, udbyderen var ikke forpligtet til at indgå kontrakt med den eneste konditionsmæssige tilbudsgiver, men kunne have annulleret udbuddet), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, ordregiveren kunne genoptage tilbudsvurderingen som følge af fejl i denne uden at annullere tilbudsindhentningen og iværksætte en ny tilbudsindhentning, angår Tiludslovens afsnit II), 26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, en udbyder af et EU-udbud kan under visse betingelser tilbagekalde en tildelingsbeslutning uden at annullere udbuddet, dissens)</p>
<p>Arbejds miljø Begrundelse, udbyders</p>	<p>VL 15/5-09 (der var ikke grundlag for at antage, at udbyders begrundelse for annullation af udbuddet var ukorrekt), Retten 20/5-09 (VIP Car, udbyders oplysning om tilbuddenes samlede pointtal var ikke tilstrækkelig oplysning om det valgte tilbuds karakteristika og relative fordele, og tilbudsprisen i det valgte tilbud var blandt dette tilbuds karakteristika og relative fordele), EF-domstolen 4/6-09 (kommissionen mod Grækenland, udbyders meddelelse af begrundelse for et tilbuds afvisning efter ca. to måneder opfyldte ikke direktivets krav om, at begrundelsen skulle gives hurtigst muligt), 17/6-09 (Gottlieb mod Sct. Hans, overtrædelse ved, at udbyderens begrundelse for afvisning af et tilbud som ukonditionsmæssigt ikke angav alle grundene til afvisningen), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbudsdirektivets artikel 41 overtrådt ved, at udbyderens redegørelse ikke var skriftlig), 6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, overtrædelse ved, at udbyderens meddelelse om tildelingsbeslutningen ikke indeholdt en summarisk begrundelse med hensyn til hver enkelt af de udbudte rammeaftaler), Retten 9/9-09 (Brink's Security, oplysning om den valgte tilbudsgiver og de points, der var tildelt klagerens tilbud og den valgte tilbudsgivers tilbud, var tilstrækkelig begrundelse), 5/5-10 (Remmer mod SKI, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 41, stk. 2, ved ikke efter anmodning at give en forbigået tilbudsgiver oplysning om det valgte tilbuds karakteristika), 26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, overtrædelse ved ikke i meddelelsen til tilbudsgiverne om tildelingsbeslutningerne at angive en summarisk begrundelse for disse)</p>
<p>Bevisbyrde</p>	<p>24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding, udbyderen kunne tage et tilbud i betragtning, selvom tilbudsgiveren ikke havde overholdt en forskrift om fremgangsmåden ved henvendelser fra tilbudsgiverne, da udbyderen havde løftet sin bevisbyrde for, at tilbudsgiveren ikke havde opnået en fordel ved den henvendelse, der var tale om), EF-domstolen 4/6-09 (kommissionen mod Grækenland, bevisbyrden påhviler den, der påberåber sig en undtagelsesbestemmelse om fritagelse for udbudspligten), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, udbyderen havde bevisbyrden for, at nogle underkriterier, der kunne forstås som udvælgelseskriterier, ikke var blevet anvendt således, og for, at udbyderens grove overtrædelser ikke havde påvirket tilbudsvurderingen), EF-domstolen 15/10-09 (kommissionen mod Tyskland, den, der påberåber sig en undtagelse fra udbudspligten, har bevisbyrden), 3/12-09 (Bent Klausen mod Norddjurs Kommune, tilbudsgiveren havde bevisbyrden for, at tilbuddet var vedlagt en krævet oplysning om referencer, og bevisbyrden var ikke løftet), 18/12-09 (Almenbo mod Nygårdsparken, en virksomhed havde bevisbyrden for årsagsforbindelse mellem virksomhedens hævdede tab og ordregiverens manglende tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II, og denne bevisbyrde var ikke løftet), 25/1-10 (J.H. Schultz mod Kulturarvstyrelsen, udbyderen havde ikke løftet sin bevisbyrde for, at udbyderen kunne og ville have annulleret udbuddet, hvis udbyderen havde indset, at den valgte tilbudsgivers tilbud var ukonditionsmæssigt), 19/2-10 (Humus mod Fredensborg Kommune, det var ikke godtgjort, at nogle oplysninger i tilbud var åbenbart urigtige), Retten 2/3-10 (Evr. mod kommissionen, det var beklageligt, at udbyderen ikke havde sikret sig bevis for afsendelsen af en uddybende begrundelse til en tilbudsgiver efter anmodning, men forholdet havde ikke påvirket tilbudsgiverens retsstilling; en postkvittering og en erklæring fra en postfunktionær kunne ikke sidestilles med dokumentation for et anbefalet brev), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, ordregive-</p>

	<p>ren havde vurderet tilbuddene i forhold til hinanden i relation til et underkriterium og havde ikke godtgjort, at det samme ikke havde været tilfældet med hensyn til de øvrige underkriterier), 24/3-10 (Almenbo mod Nygårdsparken, udbyderen havde bevisbyrden for, at en tilbudsgiver ikke havde fået en fordel som følge af personsammenfald, og denne bevisbyrde var ikke løftet), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune, udbyderen havde bevisbyrden for, at betingelserne for udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse i udbudsdirektivets artikel 31, stk. 1, litra b) var opfyldt, og denne bevisbyrde var ikke løftet), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, udbyderen havde bevisbyrden for, at nogle pristillæg var retmæssige), 27/4-10 (Damm Cellular mod økonomistyrelsen, udbyderen har bevisbyrden for, at betingelserne for konkurrencepræget dialog er opfyldt)</p>
<p>Bilag II A og II B i udbudsdirektivet og Bilag XVII A og XVII B i forsyningsvirksomhedsdirektivet</p> <p>(i de tidligere direktiver henholdsvis Bilag I A og B og Bilag XVI A og B)</p>	<p>4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivet og tilbudslovens afsnit II ved indgåelse af kontrakt vedrørende tøjvask), 10/3-09 (Munkebjerg mod Økonomistyrelsen, begrænset udbud vedrørende hotelophold), 11/3-09 (Danske Kroer og Hoteller mod Økonomistyrelsen, tilsvarende), 6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., begrænset udbud vedrørende levering af vikarer), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud vedrørende kantinedrift, forskellige overtrædelser af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed), 13/8-09 (SundVikar mod Hillerød Kommune, indhentning af tilbud efter tilbudslovens afsnit II vedrørende en bilag II B-tjenesteydelse, diverse klagepunkter, en evalueringsmodel, hvorefter tilbuddene blev vurderet i forhold til hinanden i relation til et underkriterium om pris, var ikke en overtrædelse af udbudsreglerne), 15/9-09 (Almenbo mod Nygårdsparken, overtrædelse ved indgåelse af aftale om Bilag II A-tjenesteydelse under tærskelværdien uden forudgående annoncering, undtagelsesbestemmelserne i tilbudslovens § 15 c fandt ikke anvendelse), 17/2-10 (Excellent Match mod DONG, der var vide rammer for udbyderens skøn med hensyn til, hvilke virksomheder der skulle indgås kontrakt med på grundlag af et udbud af en bilag XVII B-tjenesteydelse), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, diverse overtrædelser), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, konstateret en overtrædelse, desuden forskellige udtalelser om tilbudsvurdering), 22/4-10 (Keto mod Københavns Kommune, angår tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II vedrørende en bilag II B-tjenesteydelse), EU-domstolen 29/4-10 (kommissionen mod Tyskland, overtrædelse af udbudsdirektivet og det tidligere tjenesteydelsesdirektiv som følge af, at nogle ordregivende myndigheder ikke havde offentliggjort en meddelelse om indgåelse af kontrakter vedrørende en bilag II-tjenesteydelse)</p>
Blandede kontrakter	<p>EU-domstolen 6/5-10 (Loutraki, ved blandede kontrakter, der ikke kan opdeles, er hovedformålet afgørende for den retlige kvalificering, og en kontrakt var ikke omfattet af udbudspligten, da hovedformålet ikke var omfattet af udbudsdirektiverne)</p>
Boligselskaber	<p>14/6-10 (Gratiegården mfl. mod Allerød Kommune, klagenævnet havde ikke kompetence til at behandle en klage over en konkurrence vedrørende bygherre- og driftsherrerollen vedrørende et alment boligbyggeri)</p>
Bygge- og anlæg	<p>EF-domstolen 29/10-09 (kommissionen mod Tyskland, en lejekontrakt om en ordregivende myndigheds leje af nogle bygninger, der skulle opføres af udlejeren i overensstemmelse med den ordregivende myndigheds anvisninger, var en udbudspligtig bygge- og anlægskontrakt), EU-domstolen 22/4-10 (kommissionen mod Spanien, det var en overtrædelse af det tidligere bygge- og anlægsdirektiv, at en koncessionskontrakt om et bygge- og anlægsarbejde omfattede nogle arbejder, der ikke havde været nævnt i udbudsbekendtgørelsen)</p>
Delkontrakter	<p>VL 26/4-10 (en kommunes indhentning af tilbud vedrørende levering af en særlig type affaldsbeholdere af værdi over udbudsdirektivets tærskelværdi for delkontrakter angik ikke en delkontrakt i forbindelse med et EU-udbud vedrørende almindelige affaldsbeholdere, som kommunen gennemførte samtidig, hvorfor kommunen ikke havde pligt til at medtage de særlige affaldsbeholdere under EU-udbuddet)</p>
Domstolsprøvelse	<p>ØL 29/6-09 (flertalsafgørelse i klagenævnets kendelse af 14/4-08 kendt ugyldig som følge af utilstrækkelig begrundelse), Retten i Herning 5/11-09 (Kommuner mod AV Form, en eventuel sagsbehandlingsfejl i forbindelse med klagenævnets meddelelse til indklagede om klagen medførte ikke ugyldighed af klagenævnets senere kendelse i sagen)</p>
Effektiv domstolsbeskyttelse, princippet om	<p>EU-domstolen 6/5-10 (Loutraki, nogle græske regler om begrænsning af søgsmålskompetence var i strid med bl.a. princippet om effektiv domstolsbeskyttelse)</p>
Effektivitetsprincippet	
Entreprenørbegrebet	

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

Erstatning	<p>9/1-09 (C.C. Brun mod Storebælt, ikke erstatning til forbigået tilbudsgiver til dækning af negativ kontraktsinteresse, da udbyderen havde været forpligtet til ikke at tage tilbuddet i betragtning som følge af forbehold, hvorfor der ikke var årsagsforbindelse mellem udbyderens ansvarspådragende adfærd og tilbudsgiverens udgift til udarbejdelse af tilbud), 12/1-09 (Jysk Erhvervsbeklædning mod Hjørring Kommune, erstatning til dækning af forbigået tilbudsgivers negative kontraktsinteresse skønsmæssigt fastsat til 75.000 kr., ikke erstatning for mistede vareprøver, da tab ikke var godtgjort), 13/2-09 (Labofa mod SKI mfl., erstatning til negativ kontraktsinteresse fastsat til ca. 126.000 kr., erstatningsansvaret og erstatningens størrelse var anerkendt af udbyderne), ØL 5/3-09 (udbyderen pålagt erstatning til dækning af tilbudsgiverens udgift til udarbejdelse af tilbud, da udbyderen ikke havde foretaget en professionel og forsvarlig tilbudsvurdering), ØL 30/3-09 (ikke erstatning til forbigået tilbudsgiver til dækning af positiv opfyldelsesinteresse, da ikke bevist, at tilbudsgiveren ville have fået kontrakten, hvis udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne, men erstatning til dækning af negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke ville have afgivet tilbud, hvis han på forhånd havde kendt udbyderens overtrædelser), Århus Ret 6/5-09 (erstatning 6 mio. kr. til forbigået tilbudsgiver til dækning af positiv opfyldelsesinteresse, da det var overvejende sandsynligt, at tilbudsgiveren ville have fået kontrakten, hvis udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne), 18/5-09 (Brøndum mod Ringgården, ikke erstatning til dækning af forbigået tilbudsgivers positive opfyldelsesinteresse, da udbyderen ville have overtrådt udbudsreglerne ved at tildele tilbudsgiveren kontrakten; udtalt, at klagenævnet herved havde måttet tage stilling til hypotetiske forhold; udbyderen pålagt at erstatte tilbudsgiverens udgift ved udarbejdelse af tilbud, da tilbudsgiveren ikke kunne forudse en af udbyderens overtrædelser), Retten i Horsens 20/5-09 (ikke erstatning af forbigået tilbudsgivers positive opfyldelsesinteresse, da udbyderen kunne have annulleret udbuddet; erstatning til negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke kunne forudse, at udbyderen ville overtræde udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen), 20/5-09 (MFI mod udenrigsministeriet, ikke erstatning af forbigået tilbudsgivers negative kontraktsinteresse, da tilbudsgiverens tilbud var ukonditionsmæssigt og derfor ikke måtte tages i betragtning, hvorfor der ikke var årsagsforbindelse mellem udbyderens overtrædelser og tilbudsgiverens forgæves udgift til udarbejdelse af tilbud), 27/5-09 (Serviceselskabet mod Region Midtjylland, forbigået tilbudsgiver ikke tillagt erstatning til dækning af positiv opfyldelsesinteresse, da det ikke var bevist eller sandsynliggjort i overvejende grad, at tilbudsgiveren ville have fået en kontrakt, hvis udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne; tilbudsgiveren tillagt erstatning af negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke havde kunnet forudse udbyderens overtrædelser, og da det ikke havde påhvilet tilbudsgiveren ikke at afgive tilbud som følge af et ulovligt underkriterium), Retten 9/9-09 (Brink's Security, om betingelserne for erstatning), 5/11-09 (Saver mod Region Midtjylland, ikke erstatning af forbigået tilbudsgivers positive opfyldelsesinteresse, da ikke bevist eller sandsynliggjort i overvejende grad, at tilbudsgiveren ville have fået en kontrakt, hvis udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne; erstatning til negativ kontraktsinteresse, da det ikke havde påhvilet tilbudsgiveren ikke at afgive tilbud som følge af et underkriterium, der rettelig var et udvælgelseskriterium, og da udbyderen ikke kunne forudse udbyderens yderligere overtrædelser af udbudsreglerne), 14/12-09 (Ortos mod Odense kommune, forbigået tilbudsgiver tillagt erstatning af negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke kunne forudse, at udbyderen ville overtræde udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen, hvorfor der var årsagsforbindelse), 15/12-09 (Sahva mod Odense Kommune, forbigået tilbudsgiver tillagt erstatning af negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke kunne forudse, at udbyderen ville overtræde udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen, hvorfor der var årsagsforbindelse; en indsigelse under erstatningssagen om, at tilbudsgiverens tilbud var ukonditionsmæssigt, ikke taget til følge), 16/12-09 (Jysk-Fynske Bandagerier mod Odense Kommune, forbigået tilbudsgiver tillagt erstatning af negativ kontraktsinteresse, da tilbudsgiveren ikke kunne forudse, at udbyderen ville overtræde udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen, hvorfor der var årsagsforbindelse; en indsigelse under erstatningssagen om, at tilbudsgiverens tilbud var ukonditionsmæssigt, ikke taget til følge), 18/12-09 (Almenbo mod Nygårdsparken, en virksomhed havde bevisbyrden for årsagsforbindelse mellem virksomhedens hævdede tab og ordregiverens manglende tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II, og denne bevisbyrde var ikke løftet), 25/1-10 (J.H. Schultz mod Kulturarrivstyrelsen, forbigået tilbudsgiver tillagt 800.000 kr. til dækning af positiv opfyldelsesinteresse, da tilbudsgiverens tilbud var det eneste konditionsmæssige tilbud, hvorfor tilbudsgiveren ville have fået kontrakten, hvis udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne, og da udbyderen ikke havde løftet sin bevisbyrde for, at udbyderen</p>
------------	--

	<p>kunne og ville have annulleret udbuddet), 27/1-10 (Billetlugen mod Det Kongelige Teater, forbigået tilbudsgiver tillagt erstatning 300.000 kr. til dækning af negativ kontraktinteresse, da det var overvejende sandsynligt, at tilbudsgiveren ikke ville have afgivet tilbud, hvis tilbudsgiveren havde vidst, at udbyderen ville overtræde udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen, hvorfor der var årsagsforbindelse mellem udbydere-ns overtrædelse og tilbudsgiverens forgæves udgift til udarbejdelse af tilbud), 9/2-10 (Barslund mod Københavns Kommune, ikke erstatning af forbigået tilbudsgivers positive opfyldelsesinteresse, da tilbudsgiveren ikke ville have fået kontrakten, selvom udbyderen ikke havde overtrådt udbudsreglerne; tilbudsgiveren tillagt erstatning af negativ kontraktinteresse, da det var overvejende sandsynligt, at tilbudsgiveren ikke ville have afgivet tilbud, hvis tilbudsgiveren vidst, at udbyderen ikke ville foretage en lovlige tilbudsvurdering), ØL 14/5-10 (udbyderen var erstatningsansvarlig over for en forbigået tilbudsgiver for at have foretaget tilbudsvurderingen i strid med udbuds-betingelserne og for at have indgået kontrakt med en anden tilbudsgiver, selvom klagenævnet i en kendelse havde konstateret udbyderens overtrædelser uden at annullere tildelingsbeslutningen; erstatningen skulle fastsættes til dækning af den forbigåede tilbudsgivers positive opfyldelsesinteresse, da denne tilbudsgivers tilbud ville være blevet anset som det økonomisk mest fordelagtige, hvis tilbudsvurderingen var sket i overensstemmelse med udbuds-betingelserne)</p>
EU-støtte	
Evalueringsmodeller	<p>7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, en vurderingsmodel, hvorefter tilbud, der ikke opnåede et bestemt antal points, ikke ville blive taget i betragtning, var ikke i strid med udbudsreglerne) 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, en pointmodel kunne under ekstreme forudsætninger føre til u hensigtsmæssige resultater, men havde ikke gjort det i det konkrete tilfælde, hvorfor den ikke var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kom-mune, en pointmodel var uegnet i relation til et underkriterium om tilbudspris, da tilbudsprisen betydning ikke kom tilstrækkeligt til udtryk, hvorfor modellen ikke var egnet til at adskille tilbuddene fra hinanden), Retten 20/5-09 (VIP Car, viser et ek- sempel på en kompliceret beregningsmodel), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjyl- land, udbyderen havde ikke pligt til på forhånd at oplyse om den anvendte vurde- ringsmodel, allerede fordi modellen ikke var fastlagt før tilbuddenes modtagelse), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, en pointmodel medførte en vilkårlig og uigennemsigtig pointtildeling), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbyder har ikke pligt til på forhånd at give oplysning om en evalueringsmodel; ud- byderens evalueringsmodel kunne føre til resultater i strid med udbudsreglerne, men havde ikke gjort det i det konkrete tilfælde), 13/8-09 (SundVikar mod Hillerød Kom- mune, en evalueringsmodel, hvorefter tilbuddene blev vurderet i forhold til hinanden i relation til et underkriterium om pris, var ikke en overtrædelse af udbudsreglerne, an- går en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II vedrørende en Bilag II B- tjenesteydelse), 12/2-10 (Nøhr & Sigsgaard mod Kriminalforsorgen, udbyderens til- budsvurdering i relation til underkriteriet pris efter en skala fra 2 til 5 afspejlede ikke prisforskellene mellem tilbuddene), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, en sprogligt baseret tilbudsevaluering er lovlige, og der er ikke krav om en pointmodel, angår tilbudslovens afsnit II), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, en po- intskala var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud, da den omfattede tildeling af points for manglende opfyldelse af udbyderens ønsker og for ikke efterspurgte funktioner)</p>
Forbehold i tilbud (dvs. afvigelser fra udbudsbe- tingelserne, uanset om de er benævnt forbehold, samt uklarheder i tilbud)	<p>7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, et tilbud måtte ikke tages i betragtning, da det ikke var i overensstemmelse med forskellige krav i udbuds-betingelserne, herunder et krav, der var ændret uden oplysning til tilbudsgiveren), 2/2-09 (Damm Cellular mod Forsvarets Materieltjeneste, tilbud med rette afvist som ukonditionsmæssigt, da det tilbudte udstyr ved en demonstration, der var fastsat i udbuds-betingelserne, ikke leve- de op til nogle ufravigelige mindstekrav), 10/2-09 (Gustav H. Christensen mod vejdi- rektoratet, udbyderen var berettiget til ikke at tage et tilbud i betragtning, da tilbudsgi- verens referencer i det væsentligste ikke som krævet i udbuds-betingelserne angik arbejdsopgaver som den udbudte), 17/2-09 (CLS mod Miljøministeriet, forhandlings- forbuddet overtrådt ved forhandling om et forbehold om tilbudsgiverens erstatnings- ansvar, da forbeholdet reelt angik tilbudsprisen), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke som krævet i udbuds-betingelserne angav pris for nogle delydelser), 22/4-09 (Harry Ander- sen mod Billund Kommune, et tilbuds manglende opfyldelse af et krav om oplysning af underentreprenører medførte ikke pligt for udbyderen til at afvise tilbuddet, da der efter AB 92 er ret til at antage underentreprenører, og da kravet ikke angik et grund-</p>

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	<p>læggende element), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet indeholdt et forbehold, der ikke kunne prissættes) 17/6-09 (Gottlieb mod Sct. Hans, tilbud med rette afvist som ukonditions-mæssigt, da tilbuddet afveg fra udbudsbetingelserne på en række punkter, og da udby-deren som følge af nogle af afvigelserne havde pligt til at afvise tilbuddet), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved at tage et tilbud med forbehold om grundlæggende elementer i betragtning; det var uden betydning, at ud-budsbetingelserne tillod forbehold uden at sondre mellem forbehold om grundlæg-gende og ikke-grundlæggende elementer; overtrædelse ved et underkriterium om til-budsforbehold), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, overtrædelse ved at indgå kontrakt med en tilbudsgiver om et produkt, hvis tilbud ikke omfattede produk-tet; udbyderen var berettiget, men ikke forpligtet til at afvise tilbud, der ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav vedrørende referencelister, oplysning om omsætning, sproglig udformning og beskrivelse af en tilbuds vare), 12/8-09 (Novalis mod Perso-nalestyrelsen, som følge af en angivelse i udbudsbetingelserne af, at tilbud med forbehold ville blive anset for ukonditions-mæssige, var udbyderen forpligtet til at afvise et tilbud, der indeholdt nogle forudsætninger, som måtte forstås som forbehold; udbyde-ren havde ikke pligt til at spørge tilbudsgiveren om, hvorledes forudsætningerne skul-le forstås), Retten 2/7-09 (sag T-279/06, Europaïki Dynamiki mod ECB, en forbigået tilbudsgiver havde ikke retlig interesse i at klage over tildelingsbeslutningen, da til-buddet som ukonditions-mæssigt ikke kunne komme i betragtning), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, udbyderens angivelse af, at tilbud ikke må indeholde forbehold, medfører pligt for udbyderen til at afvise alle tilbud med forbehold, et forbehold om vinterforanstaltninger angik i det konkrete tilfælde ikke et grundlæggende element), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, udbud med forhandling, udbyde-ren havde ikke pligt til under forhandlingerne at drøfte samtlige forhold i tilbuddene), Retten 9/9-09 (Brink's Security, en tilbudsgiver behøver ikke have de nødvendige medarbejdere ved tilbuddets afgivelse), 10/12-09 (DCP mod Universitets- og Byg-ningsstyrelsen, udbyderen var berettiget til at afvise et tilbud, da en arbejdsklausul ikke som krævet var underskrevet, og udbyderen måtte ikke tage hensyn til en under-skrevet arbejdsklausul, som tilbudsgiveren indsendte senere), 15/12-09 (Sahva mod Odense Kommune, en indsigelse fra udbyderen under erstatningsspørgsmålets be-handling om, at klagerens tilbud var ukonditions-mæssigt, ikke taget til følge), 16/12-09 (Jysk-Fynske Bandagerier mod Odense Kommune, en indsigelse fra udbyderen under erstatningsspørgsmålets behandling om, at klagerens tilbud var ukonditions-mæssigt, ikke taget til følge), 17/12-09 (Uggerly mod Aalborg Kommune, en angivel-se i et tilbud var ikke et forbehold om et grundlæggende element), 12/1-10 (Børge Ja-kobsen mod Sorø Kommune, en angivelse i et tilbud kunne forstås således, at tilbuds-giveren ikke ville acceptere et grundlæggende element i tilbuddet, hvorfor udbyderen var forpligtet til at afvise tilbuddet; udbyderen var desuden forpligtet til at afvise til-bud, der indeholdt Dansk Byggeris Standardforbehold, da udbudsbetingelserne klart og ubetinget angav, at disse standardforbehold ikke ville blive accepteret), 25/1-10 (J.H. Schultz mod Kulturarvstyrelsen, udbyderen tog klagerens tilbud i betragtning, men gjorde under erstatningsspørgsmålets behandling gældende, at tilbuddet var ukonditions-mæssigt, denne indsigelse blev ikke taget til følge), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, et forbehold om tidsplan angik et grundlæggende ele-ment, hvorfor tilbuddet ikke måtte tages i betragtning; udbyderen overtrådte udbudsreglerne ved at prissætte nogle forhold, der ikke var forbehold, og som var indgået i tilbudsvurderingen i relation til et kvalitativt underkriterium), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, overtrædelse ved pristillæg til alle til-budspriser, selvom der ikke var taget forbehold), 22/6-10 (Poul Pedersen mod Århus Kommune, da det i udbudsbetingelserne var angivet, at tilbud med forbehold ville blive afvist, var udbyderen forpligtet til at afvise et tilbud, der tog Dansk Byggeris standardforbehold, idet disse standardforbehold stred mod ud-budsbetingelserne på flere punkter)</p>
Forhandlingsrestriktioner	<p>2/2-09 (Damm Cellular mod Forsvarets Materieltjeneste, udbyderen havde saglig grund til at annullere udbuddet, da udbyderen havde begået grove fejl ved at rette henvendelse til tilbudsgiverne om forståelsen af tilbuddene), 17/2-09 (CLS mod Mil-jøministeriet, forhandlingsforbuddet overtrådt ved forhandling om et forbehold om tilbudsgiverens erstatningsansvar, da forbeholdet reelt angik tilbudsprisen), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, forhandlingsforbuddet gælder i partneringsfasen), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved efter tilbudsaf-givelsen at indlede forhandlinger med tilbudsgiverne om finansiering), 11/9-09 (Me-canoo mod Århus Kommune, udbud med forhandling, som følge af omstændigheder</p>

	<p>ne var det ikke i strid med udbudsreglerne, at udbyderen ved tildelingsvurderingen lagde vægt på muligheden for bearbejdelse af tilbuddene og yderligere tiltag efter kontraktsindgåelsen), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, udbyderen måtte ikke indhente prisoplysninger fra en tilbudsgiver), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav om udfyldelse af et skema), 11/11-09 (Yding mod Viborg Kommune, tilbud med rette afvist som følge af en bemærkning, der efter placeringen og ordlyden var et forbehold om et grundlæggende element), Retten 10/12-09 (Antwerpse, udbyderens indhentning af supplerende oplysninger fra nogle tilbudsgivere om deres tilbuds prismæssige sammensætning var ikke i strid med forhandlingsforbuddet), 17/12-09 (Uggerly mod Aalborg Kommune, det var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet, at udbyderen efter tildelingsbeslutningen, men før kontraktsindgåelsen, holdt et møde med den valgte tilbudsgiver), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget, overtrædelse af ligebehandlingsprincippet og tilbudslovens § 11, stk. 2, ved at tage reviderede tilbud i betragtning, selvom udbyderen ikke havde tilkendegivet en procedure for forhandlinger med tilbudsgiverne), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, udbyderen overtrådte forhandlingsforbuddet ved at henvende sig til en tilbudsgiver om et forbehold vedrørende et grundlæggende element)</p>
Formål, udbudsdirektivernes	
Forsvarsanskaffelser	16/2-09 (Saab Danmark mod Forsvarets Materieltjeneste, klagenævnet har ikke kompetence til at behandle en klage over anskaffelser omfattet af Traktatens artikel 296 om beskyttelse af sikkerhedsinteresser)
Forsyningsvirksomhedsdirektivet, sager om (det nugældende eller tidligere forsyningsvirksomhedsdirektiv)	EF-domstolen 4/6-09 (kommissionen mod Grækenland), EF-domstolen 10/9-09 (Eurawasser, koncessionsbegrebet er det samme i de to udbudsdirektiver; der kan foreligge en tjenesteydelseskoncession under forsyningsvirksomhedsdirektivet, selvom tjenesteyderens økonomiske risiko er meget begrænset), 17/2-10 (Excellent Match mod DONG, udbud af Bilag XVII B-tjenesteydelse)
Færgefart	
Gennemsigtighedsprincippet	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, gennemsigtighedsprincippet overtrådt ved modstridende angivelser i udbudsbekendtgørelsen og udbudsbetingelserne, ved indgåelse af kontrakt med et senere begyndelsestidspunkt end angivet i udbudsbekendtgørelsen, ved utilstrækkelig beskrivelse af det udbudte og ved at lægge vægt på tilbuddenes angivelser om nogle krav, der var udtømmende beskrevet i udbudsbetingelserne m.m.), Retten 28/1-09 (Centro Studio Manieri, gennemsigtighedsprincippet har til formål at sikre ligebehandlingsprincippet overholdelse og beskytte tilbudsgiverne mod tab), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, forskellige overtrædelser, herunder ved anmodning om oplysning om priser og rabatter på produkter, der ikke var omfattet af det udbudte), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, forskellige overtrædelser ved tilbudsvurderingen), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, overtrædelse ved prissætning på baggrund af uklare angivelser i udbudsbetingelserne), 13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, overtrædelse ved tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne), VL 15/5-09 (gennemsigtighedsprincippet har til formål at sikre ligebehandlingsprincippet overholdelse; udbyderens annullation af udbuddet var ikke i strid med gennemsigtighedsprincippet, da der ikke var grundlag for at antage, at den angivne begrundelse for annullationen var ukorrekt), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet ved forskellige uklarheder), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, omvendt licitation, overtrædelse ved sammenblanding af mindstekrav med tildelingskriterium og tilbudsvurdering og ved, at et underkriterium angik et byggeprojekt, der ikke var omfattet af det udbudte), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, længere række overtrædelser bl.a. ved uigennemsigtig og inkonsekvent tilbudsvurdering), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, overtrædelse ved upræcise angivelser om, hvad udbyderen ville lægge vægt på), Retten 9/9-09 (Brink's Security, gennemsigtighedsprincippet har til formål at undgå favorisering), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved anvendelse af tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, selvom det udbudte var så detaljeret beskrevet i udbudsbetingelserne, at det reelt kun var muligt at vurdere tilbuddene på grundlag af tilbudsprisen), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav om udfyldelse af et skema), EF-domstolen 12/11-09 (kommissionen mod Grækenland, principperne om ligebehandling og gennemsigtighed betyder, at tilbudsgiverne og potentielle tilbudsgivere skal have ens chancer), 8/12-09 (Ricoh mod SKI, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet og udbudsdirektivets

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	<p>artikel 53 ved at beregne tilbudspriserne på grundlag af et gennemsnit m.m. og ved at lægge vægt på et forhold, der ikke fremgik af udbudsbetingelserne), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet bl.a. ved manglende angivelse af de forventede anskaffelser under en rammeaftale), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper gælder ved anskaffelser under tærskelværdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse; medlemsstaterne har en vis skønsmargin, men proportionalitetsprincippet skal overholdes), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, et underkriterium medførte manglende gennemsigtighed), 7/4-10 (Balle Blik mod boligsekskabet Sct. Jørgen, overtrædelse ved beregning af tilbudspriserne i strid med licitationsbetingelserne), 5/5-10 (Remmer mod SKI, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet ved uklart delkriterium og ved uens angivelser i udbudsbekendtgørelsen og udbudsbetingelserne af det forventede antal rammeaftaler), 26/5-10 (Risager mod Hjørring Kommune, overtrædelse ved uklare og modstridende angivelser om adgangen til at tage forbehold), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, et underkriterium var uegnet, da det var uklart, hvad der sigtedes til med det, desuden overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet ved, at nogle ønsker rettelig var mindstekrav, ved tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne og ved pristillæg til alle tilbud)</p>
Grundlæggende element	<p>22/4-09 (Harry Andersen mod Billund Kommune, et krav om oplysning om underentreprenører angik ikke et grundlæggende element), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det indeholdt forbehold om flere grundlæggende elementer), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, et forbehold om vinterforanstaltninger angik i det konkrete tilfælde ikke et grundlæggende element), 11/11-09 (Yding mod Viborg Kommune, en bemærkning i et tilbud måtte forstås som et forbehold om tidsplanen og dermed om et grundlæggende element), 17/12-09 (Uggerly mod Aalborg Kommune, en angivelse i et tilbud var ikke et forbehold om et grundlæggende element), 12/1-10 (Børge Jakobsen mod Sorø Kommune, nogle fravigelser fra AB 92, der var fastsat i udbudsbetingelserne, udgjorde grundlæggende elementer i disse), EU-domstolen 13/4-10 (Wall, ændring af de grundlæggende elementer i en tjenesteydelseskoncession kan medføre forpligtelse til en ny tildelingsprocedure med passende offentlighed), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, en angivelse i udbudsbetingelserne om tidsplan var et grundlæggende element)</p>
Grænseoverskridende element	<p>EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper, navnlig ligebehandlingsprincippet, gælder ved anskaffelser under tærskelværdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse), EU-domstolen 13/4-10 (Wall, forpligtelsen til en passende offentlighed ved tildeling af tjenesteydelseskoncessioner med grænseoverskridende interesse forudsætter, at ordregiveren er under det offentliges kontrol og ikke befinder sig i en konkurrencesituation på markedet)</p>
Hasteprocedure	<p>EF-domstolen 15/10-09 (kommissionen mod Tyskland, udtalt, at der kunne have været iværksat et udbud i form af hasteprocedure vedrørende et it-system til registrering af motorkøretøjer som følge af, at det hidtidige system var brudt sammen)</p>
Inhabilitet, herunder teknisk dialog	<p>24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding, udbyderen kunne tage et tilbud i betragtning, selvom udbyderen var medejer af tilbudsgiveren, men interessesammenfaldet som følge af medejerskabet skulle indgå i vurderingen af, om udbyderen havde forskelsbehandlet tilbudsgiverne, hvilket ikke var sket), 14/9-09 (Vision Area mod Københavns Bymuseum, det var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet at prækvalificere et konsortium, der som underleverandør anvendte en virksomhed, som havde udført et begrænset arbejde for udbyderen i forbindelse med udarbejdelsen af udbudsbetingelserne), 24/3-10 (Almenbo mod Nygårdsparken, udbyderen havde bevisbyrden for, at en tilbudsgiver ikke havde fået en fordel som følge af personsammenfald mellem udbyderens rådgiver og tilbudsgiveren, og denne bevisbyrde var ikke løftet), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget, et tilbud på facaderenovering kunne tages i betragtning, selvom tilbudsgiveren før licitationen havde givet et overslag over udgiften, og selvom tilbudsgiveren havde stået for en del af den løbende vedligeholdelse), 31/5-10 (DA mod udenrigsministeriet, at en virksomhed har rådgivet ved undersøgelser før et udbud, afskærer ikke i sig selv virksomheden fra at afgive tilbud under udbuddet, og udbyderen har en væsentlig skønsmargin herom; i det konkrete tilfælde havde udbyderen ikke overskredet denne skønsmargin ved at prækvalificere den virksomhed, der var tale om, bl.a. fordi virksomhedens konkurrencefordel i det væsentlige var udlignet ved, at resultatet af virksomhedens rådgivning indgik i udbudsbetingelserne)</p>

Jernbaneloven	
Klageadgang	7/5-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, en forbigået tilbudsgiver havde retlig interesse i at klage til klagenævnet, og der kræves ikke »loyal« retlig interesse; det var uden betydning, at tilbudsgiveren havde rettet henvendelse til den valgte tilbudsgiver og til politikere og medier), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, en forbigået tilbudsgiver kunne som klageberettiget nedlægge påstand om en hvilken som helst overtrædelse af udbudsreglerne uden hensyn til, om overtrædelsen havde haft betydning for vurderingen af klagerens tilbud), Retten 2/7-09 (sag T-279/06, Europaiki Dynamiki mod ECB, en forbigået tilbudsgiver havde ikke retlig interesse i at klage over tildelingsbeslutningen, da tilbuddet som ukonditionsmæssigt ikke kunne komme i betragtning), Retten 9/9-09 (Brink's Security, klage ikke taget til følge, da den angik den valgte tilbudsgivers overholdelse af kontrakten og ikke tildelingsbeslutningen), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, klageren var ikke ved passivitet afskåret fra at fremsætte et klagepunkt, selvom klageren havde haft anledning til at gøre forholdet gældende over for udbyderen tidligere), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, klageren kunne nedlægge påstand om annullation af udbyderens beslutninger om forlængelse af en rammeaftale, selvom rammeaftalen var udløbet og klagen først var indgivet 15 måneder efter udløbet), Retten 19/3-10 (Evr. mod kommissionen, en deltager i et tilbudsgivende konsortium, der ikke var en juridisk person, kunne anlægge sag mod udbyderen)
Klagefrist	EF-domstolen 11/6-09 (kommissionen mod Frankrig, en national regel om, at en standstill periode kunne forkortes i visse tilfælde, var ikke i strid med kontroldirektiverne; en regel om, at der først kunne klages en vis tid efter forhåndsorientering til udbyderen, var derimod i strid med direktiverne), EU-domstolen 28/1-10 (kommissionen mod Irland, det var i strid med 1. kontroldirektiv, at en regel om klagefrist blev anvendt på andre beslutninger end dem, som reglen udtrykkeligt angik, og at reglen var formuleret på en måde, der gav anledning til retsusikkerhed), EU-domstolen 28/1-10 (Uniplex, en regel om klagefrist skal løbe fra det tidspunkt, hvor klageren kendte eller burde kende den påberåbte overtrædelse af udbudsreglerne)
Kompetence, navnlig klagenævnets	12/2-09 (NCC mod vejdirektoratet, klagenævnet efterprøver ikke en udbyders skøn med hensyn til den relative vurdering af tilbuddene, af nærmere angivne grunde taget stilling til udbyderens pointtildeling vedrørende et underkriterium), 16/2-09 (Saab Danmark mod Forsvarets Materieltjeneste, klagenævnet har ikke kompetence til at behandle en klage over anskaffelser omfattet af Traktatens artikel 296 om beskyttelse af sikkerhedsinteresser), 4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune, anmodning om betinget pålæg om udbud afvist, da et sådant påbud ikke medførte ændring af retsstillingen), 17/4-09 (Lambæk mod Ældre Sagen mfl., klagenævnet havde ikke kompetence til at behandle en klage over en licitation iværksat af en forening; klage over foreningens tekniske rådgiver afvist med henvisning til, at tilbudsloven kun gælder for udbydere), 6/5-09 (Henrik Kejser mod Betaniaforeningen, klagenævnet havde ikke kompetence til at behandle en klage over en velgørende forening), 13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, påstand om pålæg af lovliggørelse af udbuddet afvist, da udbuddet var afsluttet), 29/6-09 (Master Data mod Københavns Kommune, udbyderen pålagt at betale sagsomkostninger til en klager, selvom klagen var tilbagekaldt som følge af et forlig mellem klageren og udbyderen; det strider mod klagenævnets faste praksis, at klagenævnet anså sig for kompetent til at træffe afgørelsen, og afgørelsen kan næppe tages som udtryk for en praksisændring på dette punkt), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, en overtrædelses væsentlighed er uden betydning for klagenævnets afgørelse med hensyn til, om der foreligger en overtrædelse), 6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, klagenævnet har ikke efter Lov om klagenævnet for Udbud kompetence med hensyn til danske regler om aktindsigt, men er rekursmyndighed i henhold til Forvaltningsloven med hensyn til partsaktindsigt i udbudssager), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, klage over tilbudsvurderingen afvist, da klagenævnet ikke erstatter udbyderens skøn med sit eget), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, klagenævnet havde ikke grundlag for at tilsidesætte udbyderens skøn ved tilbudsvurderingen), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, ikke grundlag for at tilsidesætte udbyderens skøn om betydningen af en uklar angivelse i et tilbud), 11/12-09 (Tabulex mod Tønder Kommune, klagenævnet havde ikke hjemmel til at pålægge ordregiveren at bringe en ulovligt indgået aftale til ophør; en påstand om lovliggørelse afvist, da det ikke ville medføre ændring i ordregiverens retsstilling at tage påstanden til følge), 17/12-09 (Uggerly mod Aalborg Kommune, nogle påstande afvist, da klagenævnet havde taget stilling til dem tidligere), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, klagenævnet har ikke hjemmel til at annullere et afsluttet udbud), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune, påstande om

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	<p>pålæg om lovliggørelse af et afsluttet udbud afvist, ligeledes afvist en påstand om pålæg til udbyderen om at ophæve den indgåede kontrakt eller om konstatering af, at udbyderen efter EU-retten havde pligt hertil), 6/4-10 (Triona mod vejdirektoratet, en påstand afvist, da den ikke angik en overtrædelse af udbudsreglerne), 21/4-10 (Clavis mod Hvidovre Kommune, ikke taget stilling til nogle påstande, da klagenævnet havde taget stilling til tilsvarende påstande i en tidligere sag om samme tilbudsindhentning), 5/5-10 (Remmer mod SKI, afvisning af påstande om konstatering af en nærmere angivet retsstilling, da konstateringen ikke ville medføre ændring i retsstillingen), Retten 20/5-10 (Tyskland mod kommissionen, sag om annullation af en fortolkningsmeddelelse fra kommissionen afvist, da fortolkningsmeddelelsen ikke indeholder regler, som går ud over eksisterende fællesskabsret), 28/5-10 (Clear Channel mod Odense Kommune, klagenævnet har kompetence til at tage stilling til klager over de ordregivende myndigheders overtrædelse af de almindelige principper, der udledes af traktaten, og klagenævnet havde derfor kompetence til at tage stilling til en klage over ordregiverens overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved tildelingen af en tjenesteydelseskoncession), 14/6-10 (Gratiegården mfl. mod Allerød Kommune, klagenævnet havde ikke kompetence til at behandle en klage over en konkurrence vedrørende bygherre- og driftsherrerollen vedrørende et alment boligbyggeri), 17/6-10 (Jydsk Planteservice mod Odense Kommune mfl., klagenævnet er klageinstans vedrørende begæringer om aktindsigt i udbudssager efter offentlighedsloven)</p>
Koncerner	
Koncession	<p>EF-domstolen 10/9-09 (Eurawasser, koncessionsbegrebet er det samme i de to udbudsdirektiver, der kan foreligge en tjenesteydelseskoncession under Forsyningsvirksomhedsdirektivet, selvom tjenesteyderens økonomiske risiko er meget begrænset), EF-domstolen 15/10-09 (Acoset, nogle ordregivende myndigheder kunne uden forudgående offentliggørelse give et selskab koncession på udførelse af en tjenesteydelse, selvom selskabet havde privat deltagelse, da den private deltager var fundet gennem et EU-udbud), EU-domstolen 25/3-10 (Helmut Müller, begrebet koncession forudsætter, at der overføres råderet fra koncessionsgiveren til koncessionshaveren, og at koncessionshaveren får i hvert fald en væsentlig del af en driftsrisiko, tidsbegrænsede koncessioner er formentlig i strid med EU-retten; en planmyndigheds meddelelse af en ret til at bebygge et område var ikke en udbudspligtig koncession om et bygge- og anlægsarbejde), EU-domstolen 13/4-10 (Wall, forpligtelsen til en passende offentlighed ved tildeling af tjenesteydelseskoncessioner med grænseoverskridende interesse følger af EU-retten, forpligtelsen forudsætter, at ordregiveren er under det offentlige kontrol og ikke befinder sig i en konkurrencesituation på markedet; der er ikke en ubetinget pligt til at bringe en kontrakt indgået i strid med forpligtelsen til ophør; ændring af de grundlæggende elementer i en tjenesteydelseskoncession kan medføre forpligtelse til en ny tildelingsprocedure med en passende offentlighed), EU-domstolen 22/4-10 (kommissionen mod Spanien, det var en overtrædelse af det tidligere bygge- og anlægsdirektiv, at en koncessionskontrakt om et bygge- og anlægsarbejde omfattede nogle arbejder, der ikke havde været nævnt i udbudsbekendtgørelsen)</p>
Konkurrencepræget dialog	<p>14/9-09 (Vision Area mod Københavns Bymuseum, betingelserne for konkurrencepræget dialog var opfyldt, da udbyderen ikke kunne præcisere de tekniske og finansielle vilkår), EF-domstolen 10/12-09 (kommissionen mod Frankrig, en særlig fransk fremgangsmåde ved indgåelse af kontrakter havde ikke hjemmel i reglerne om konkurrencepræget dialog), 6/4-10 (Triona mod vejdirektoratet, ufravigelige krav skal overholdes også ved udbudsformen konkurrencepræget dialog), 27/4-10 (Damm Cellular mod økonomistyrelsen, udbyderen har bevisbyrden for, at betingelserne for konkurrencepræget dialog er opfyldt, og denne bevisbyrde var ikke løftet, dissens)</p>
Konsortier	<p>21/10-09 (Rindum Skole mod Ringkøbing-Skjern Kommune, udbyderen kunne kræve dokumentation fra alle deltagerne i et konsortium med hensyn til udelukkelsesgrunde i udbudsdirektivets artikel 45), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, en italiensk regel om, at et konsortium og et medlem af konsortiet ikke kan afgive tilbud under samme udbud, var i strid med proportionalitetsprincippet), Retten 19/3-10 (Evr. mod kommissionen, en deltager i et tilbudsgivende konsortium, der ikke var en juridisk person, kunne anlægge sag mod udbyderen)</p>
Kontraheringspligt	<p>25/1-10 (J.H. Schultz mod Kulturarvstyrelsen, udbyderen havde ikke løftet sin bevisbyrde for, at udbyderen kunne og ville have annulleret udbuddet, hvis udbyderen havde indset, at den valgte tilbudsgivers tilbud var ukonditionsmæssigt), Retten 2/3-10 (Evr. mod kommissionen, udbyderen var ikke forpligtet til at indgå kontrakt med den</p>

	eneste konditionsmæssige tilbudsgiver, men kunne have annulleret udbuddet), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget, overtrædelse af tilbudslovens § 8 ved ikke at indgå kontrakt med den tilbudsgiver, hvis tilbud udbyderen havde anset for det økonomisk mest fordelagtige)
Kontrakt	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, en udbyder kan indgå kontrakt med en tilbudsgiver, selvom fristen for vedståelse af tilbuddet er udløbet), Retten 9/9-09 (Brink's Security, klage ikke taget til følge, da den angik den valgte tilbudsgivers overholdelse af kontrakten og ikke tildelingsbeslutningen)
Kontrol af oplysninger i tilbud eller ansøgninger	6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., udbyderen havde ikke pligt til at kontrollere oplysningerne i et tilbud), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, udbyderen havde ikke pligt til at kontrollere, om tilbudsgiverne havde de nødvendige kørselstilladelser), 5/8-09 (Poul Hartmann mod Region Hovedstaden, det tilkommer udbyderen at fastsætte, hvordan det skal konstateres, om tilbudte produkter opfylder mindstekravene, og udbyderen havde valgt hensigtsmæssige afprøvningsmetoder og gennemført afprøvningen forsvarligt), Retten 9/9-09 (Brink's Security, en tilbudsgiver behøver ikke have de nødvendige medarbejdere ved tilbuddets afgivelse), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, udbyderen har som udgangspunkt ikke pligt til at kontrollere oplysningerne i et tilbud, men det kan være i strid med ligebehandlingsprincippet, hvis udbyderen lægger åbenbart urigtige oplysninger i et tilbud til grund for tilbudsvurderingen), 19/2-10 (Humus mod Fredensborg Kommune, do., det var ikke godtgjort, at det nogle oplysninger i tilbud var åbenbart urigtige)
Kontroldirektiverne	EF-domstolen 11/6-09 (kommissionen mod Frankrig, en national regel om, at en standstill periode kunne forkortes i visse tilfælde, var ikke i strid med kontroldirektiverne; en regel om, at der først kunne klages en vis tid efter forhåndsorientering til udbyderen, var derimod i strid med direktiverne), EU-domstolen 28/1-10 (kommissionen mod Irland, det var i strid med 1. kontroldirektiv, at udbyderen ikke gav en tilbudsgiver underretning om sin beslutning om at indgå kontrakt med en anden tilbudsgiver, men kun havde givet underretning om sin beslutning om at indlede forhandlinger med den anden tilbudsgiver; det var desuden i strid med 1. kontroldirektiv, at en regel om klagefrist blev anvendt på andre beslutninger end dem, som reglen udtrykkeligt angik, og at reglen var formuleret på en måde, der gav anledning til retsusikkerhed), EU-domstolen 28/1-10 (Uniplex, en regel om klagefrist skal løbe fra det tidspunkt, hvor klageren kendte eller burde kende den påberåbte overtrædelse af udbudsreglerne), EU-domstolen 6/5-10 (Loutraki, nogle græske regler om begrænsning af søgsmålkompetence var ikke i strid med 1. kontroldirektiv, da de ikke angik søgsmål mod en udbyder, men var derimod i strid med princippet om effektiv domstolsbeskyttelse og ækvivalensprincippet)
Kontroltilbud	
Kvantitative indførselsrestriktioner	
Langvarige kontrakter	
Leasing	EF-domstolen 29/10-09 (kommissionen mod Tyskland, statueret udbudspligt for et bygge- og anlægsarbejde i et tilfælde, hvor finansieringsformen mindede om sale and lease back)
Leje	EF-domstolen 29/10-09 (kommissionen mod Tyskland, en lejekontrakt om en ordregivende myndigheds leje af nogle bygninger, der skulle opføres af udlejeren i overensstemmelse med den ordregivende myndigheds anvisninger, var en udbudspligtig bygge- og anlægskontrakt)
Legitimation	
Ligebehandlingsprincipet	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, ligebehandlingsprincippet overtrådt ved indgåelse af kontrakt med et senere begyndelsestidspunkt end angivet i udbudsbekendtgørelsen og ved at lægge vægt på tilbuddenes angivelser om nogle krav, der var udtømmende beskrevet i udbudsbetingelserne m.m.), Retten 28/1-09 (Centro Studio Manieri, om forholdet mellem ligebehandlingsprincippet og gennemsigtighedsprincippet), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, længere række overtrædelser af ligebehandlingsprincippet ved udformning af udbudsbetingelserne og tilbudsvurderingen), 24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding, udbyderen kunne tage et tilbud i betragtning, selvom udbyderen var medejer af tilbudsgiveren, men interessesammenfaldet som følge af medejerskabet skulle indgå i vurderingen af, om udbyderen havde forskelsbehandlet tilbudsgiverne, hvilket ikke var sket), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke som krævet angav pris for nogle delydelser, og ved at lægge vægt på et delkriterium, der ikke fremgik af udbudsbetingelserne), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, overtrædelse ved prissætning på baggrund af uklare angivelser i udbudsbetingelserne), 13/5-

09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, overtrædelse ved tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne), VL 15/5-09 (det var ikke i strid med gennemsigtighedsprincippet, at udbyderen ikke på forhånd havde oplyst om et forhold, som udbyderen lagde afgørende vægt på, da gennemsigtighedsprincippet har til formål at sikre ligebehandlingsprincippet overholdelse, og da den manglende oplysning ikke havde ført til ulige behandling af tilbudsgiverne), ØL 19/5-09 (tillagt en tilbudsgiver erstatning af negativ kontraktinteresse, da udbyderen havde overtrådt ligebehandlingsprincippet til skade for denne tilbudsgiver), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet indeholdt et forbehold, der ikke kunne prissættes), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved diverse uklarheder ol. samt ved udformning af udbudsbetingelserne og gennemførelse af udbuddet på en sådan måde, at kun den aktuelle tilbudsgiver kunne afgive et konditionsmæssigt tilbud), EF-domstolen 9/6-09 (kommissionen mod Tyskland, ligebehandlingsprincippet skal overholdes ved offentlige myndigheders indtræden i et samarbejde uden udbud), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, omvendt licitation, overtrædelse ved sammenblanding af mindstekrav med tildelingskriterium og tilbudsvurdering og ved, at et underkriterium angik et byggeprojekt, der ikke var omfattet af det udbudte), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse på en lang række forskellige punkter), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, overtrædelse ved upræcise angivelser om, hvad udbyderen ville lægge vægt på), Retten 9/9-09 (Brink's Security, ligebehandlingsprincippet har til formål at sikre sund konkurrence), 29/9-09 (Lekolar mod Sydjysk Kommuneindkøb, et krav i udbudsbetingelserne om, at tilbuddene skulle omfatte et stort antal produkter, var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet), 30/9-09 (Dansk Erhverv mod Region Nordjylland, et mindstekrav om, at de udbudte tjenesteydelser skulle udføres i udbyderens område eller inden for en bestemt afstand fra dette, var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, det kan være i strid med ligebehandlingsprincippet, hvis udbyderen lægger åbenbart urigtige oplysninger i et tilbud til grund for tilbudsvurdering; det var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet, at udbyderen under et udbud med forhandling kun gav nogle oplysninger til den ene tilbudsgiver, da den anden tilbudsgiver måtte formodes at kende oplysningerne), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved anvendelse af tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, selvom det udbudte var så detaljeret beskrevet i udbudsbetingelserne, at det reelt kun var muligt at vurdere tilbuddene på grundlag af tilbudsprisen), 21/10-09 (Rindum Skole mod Ringkøbing-Skjern Kommune, et krav om, at danske ansøgere skulle give dokumentation med hensyn til udelukkelsesgrundene i udbudsdirektivets artikel 45 ved en serviceattest er ikke i strid med forbuddet mod forskelsbehandling som følge af nationalitet), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav om udfyldelse af et skema), EF-domstolen 12/11-09 (kommissionen mod Grækenland, principperne om ligebehandling og gennemsigtighed betyder, at tilbudsgiverne og potentielle tilbudsgivere skal have ens chancer; det var i strid med ligebehandlingsprincippet, at udbudsbekendtgørelsen besværliggjorde visse potentielle udenlandske tilbudsgivers mulighed for at dokumentere deres kvalifikationer), 2/12-09 (Løgten Murerforretning mod Norddjurs Kommune, overtrædelse ved til dels at begrunde afvisningen af et tilbud med, at en vedlagt erklæring ikke var vedlagt), 3/12-09 (Bent Klausen mod Norddjurs Kommune, overtrædelse ved til dels at begrunde afvisning af et tilbud med, at en bankerklæring ikke opfyldte et krav i udbudsbetingelserne, da udbudsbetingelserne ikke havde stillet det pågældende krav), Retten 10/12-09 (Antwerpse, udbyderens indhentning af supplerende oplysninger fra nogle tilbudsgivere om deres tilbuds prismæssige sammensætning var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper, navnlig ligebehandlingsprincippet, gælder ved anskaffelser under tærskelværdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse; medlemsstaterne har en vis skønsmargin, men proportionalitetsprincippet skal overholdes), 2/2-10 (VKAREN mod Odense Kommune, det var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet, at en ordregiver ved en fejl undlod at underrette en virksomhed om en tilbudsindhentning efter Tilbudslovens afsnit II, selvom ordregiveren tidligere havde lovet virksomheden at give en sådan underretning), 4/2-10 (Brøste mod Aabenraa Kommune, overtrædelse ved at tage et ukonditionsmæssigt tilbud i betragtning ved en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II), **18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen, som led i aktindsigt for en forbigået tilbudsgiver ved et offentligt udbud gav udbyderen**

	<p>tilbudsgiveren oplysning om prisdifferencen mellem tilbuddene, dette var ikke en overtrædelse af ligebehandlingsprincippet i relation til et udbud med forhandling, der senere afløste det offentlige udbud), 7/4-10 (Balle Blik mod boligskabet Sct. Jørgen, overtrædelse ved beregning af tilbudspriserne i strid med licitationsbetingelserne og ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte et mindstekrav), VL 26/4-10 (overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved telefonisk tilbudsindhentning vedrørende et indkøb under tærskelværdien; tilbudsindhentningen fandt sted før indførelsen af tilbudslovens afsnit II), 28/5-10 (Clear Channel mod Odense Kommune, klagenævnet har kompetence til at tage stilling til klager over de ordregivende myndigheders overtrædelse af de almindelige principper, der udledes af traktaten, og klagenævnet havde derfor kompetence til at tage stilling til en klage over ordregiverens overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved tildelingen af en tjenesteydelseskoncession), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, overtrædelse af bl.a. ligebehandlingsprincippet ved tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne og pristillæg til alle tilbud)</p>
Lokal tilknytning	30/9-09 (Dansk Erhverv mod Region Nordjylland, et mindstekrav om, at de udbudte tjenesteydelser skulle udføres i udbyderens område eller inden for en bestemt afstand fra dette, var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet)
Miljøhensyn	5/5-10 (Remmer mod SKI, et delkriterium om miljømæssig kompetence angik generelle miljøforhold hos tilbudsgiverne og var derfor uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud)
Mindstekrav (også kaldet minimumskrav, dvs. krav, som et tilbud skal opfylde for at komme i betragtning)	7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, et tilbud måtte ikke tages i betragtning, da det ikke var i overensstemmelse med forskellige krav i udbudsbetingelserne, herunder et krav, der var ændret uden oplysning til tilbudsgiveren, en vurderingsmodel, hvorefter tilbud, der ikke opnåede et bestemt antal points, ikke ville blive taget i betragtning, var ikke i strid med udbudsreglerne), 2/2-09 (Damm mod Forsvarets Materieltjeneste, tilbud med rette afvist som ukonditionsmæssigt, da det tilbudte udstyr ved en demonstration, der var fastsat i udbudsbetingelserne, ikke levede op til nogle ufravigelige mindstekrav), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, overtrædelse ved, at nogle delkriterier til underkriterier angik mindstekrav), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det ikke indeholdt nogle krævede angivelser om delpriser), 22/4-09 (Harry Andersen mod Billund Kommune, et tilbuds manglende oplysning om underentreprenører medførte ikke pligt for udbyderen til at afvise tilbuddet), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, nogle krav i udbudsbetingelserne vedrørende opfyldelse af udbyderens målsætning m.m. var underkriterier, ikke mindstekrav, da de var tydeligt angivet som mindstekrav, og da de var af abstrakt karakter), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, omvendt licitation, overtrædelse ved sammenblanding af mindstekrav og tildelingskriterium), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved, at nogle underkriterier angik mindstekrav), 5/8-09 (Poul Hartmann mod Region Hovedstaden, mindstekrav skal være udformet som mindstekrav og således, at tilbudsgiverne ikke er i tvivl om, at der er tale om mindstekrav), 6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, nogle mindstekrav var ikke egnede som mindstekrav, da konstateringen af, om kravene var opfyldt, afhang af subjektive og skønsmæssige vurderinger), Retten 9/9-09 (Brink's Security, en tilbudsgiver behøver ikke have de nødvendige medarbejdere ved tilbuddets afgivelse), 30/9-09 (Dansk Erhverv mod Region Nordjylland, et mindstekrav om, at de udbudte tjenesteydelser skulle udføres i udbyderens område eller inden for en bestemt afstand fra dette, var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet), 4/2-10 (Brøste mod Aabenraa Kommune, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning under en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II, selvom tilbuddet ikke opfyldte et mindstekrav), 5/3-10 (Gorm Hansen og Søn mod Greve Kommune mfl., overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte nogle mindstekrav i licitationsbetingelserne), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning under et udbud med forhandling, selvom tilbuddet ikke opfyldte et mindstekrav), 6/4-10 (Triona mod vejdirektoratet, ufravigelige krav skal overholdes også ved udbudsformen konkurrencepræget dialog, og et tilbuds manglende overholdelse af sådanne krav var derfor ikke en sådan misforståelse eller uklarhed, som det undtagelsesvis kan påhvile en udbyder af få afklaret), 7/4-10 (Balle Blik mod boligskabet Sct. Jørgen, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte et mindstekrav), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, nogle forhold, der ifølge udbudsbetingelserne ville indgå i tilbudsvurderingen, var mindstekrav og var derfor uegnede til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 26/5-10

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	(Riisager mod Hjørring Kommune, det måtte anses som mindstekrav, at tilbudsgiverne skulle give forskellige oplysninger ved udfyldning af rubrikker i nogle blanketter, hvorfor udbyderen skulle afvise tilbud fra tilbudsgivere, der ikke havde udfyldt de pågældende rubrikker), 8/6-10 (OK Entreprise mod Tønder Forsyning, udbyderen var uberettiget til at afvise et tilbud med den begrundelse, at tilbudsgiveren ikke havde udfyldt en rubrik i tilbudslisten om eventuelle meromkostninger ved forlængelse af den udbudte rammeaftale, da det ikke var et mindstekrav, at tilbudslisten skulle udfyldes, og da tilbuddet naturligt måtte forstås sådan, at tilbudsgiveren ikke stillede krav om dækning af meromkostninger), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, overtrædelse ved, at nogle ønsker rettelig var mindstekrav), 21/6-10 (Bjerger Vognmandsforretning mod Kalundborg Kommune, et mindstekrav til en lastbils motors udledning kunne ikke forstås som angående lastbilens udledning)
Nationalitet, forbud mod forskelsbehandling på grundlag af	21/10-09 (Rindum Skole mod Ringkøbing-Skjern Kommune, et krav om, at danske ansøgere skulle give dokumentation med hensyn til udelukkelsesgrundene i udbudsdirektivets artikel 45 ved en serviceattest er ikke i strid med forbuddet mod forskelsbehandling som følge af nationalitet), EF-domstolen 12/11-09 (kommissionen mod Grækenland, det var i strid med ligebehandlingsprincippet, at udbudsbekendtgørelsen besværliggjorde visse udenlandske potentielle tilbudsgiveres mulighed for at dokumentere deres kvalifikationer)
Nomenklaturer	
Offentligretlige organer	EU-domstolen 13/4-10 (Wall, om offentligretlige organer i relation til den af EU-domstolen opstillede begrænsede slags udbudspligt for tjenesteydelseskoncessioner i visse tilfælde)
Omvendt licitation (dvs. udbud eller licitation vedrørende et byggeri, der ikke må koste over et bestemt beløb)	10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved underkriteriernes udformning og ved tilbudsvurderingen), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, angår tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II), 21/4-10 (Clavis mod Hvidovre Kommune, ved en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II står det ordregiveren frit for at anvende omvendt licitation uden et underkriterium om pris)
Oplysninger fra udbyder, herunder besvarelse af spørgsmål	7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, et tilbud måtte ikke tages i betragtning, da det ikke var i overensstemmelse med forskellige krav i udbudsbetingelserne, herunder et krav, der var ændret uden oplysning til tilbudsgiveren), 17/2-09 (CLS mod Miljøministeriet, overtrædelse ved besvarelse af spørgsmål fra potentielle tilbudsgivere uden orientering til de øvrige potentielle tilbudsgivere, ved telefonisk besvarelse af spørgsmål fra potentielle tilbudsgivere og ved manglende besvarelse af et spørgsmål fra en potentiel tilbudsgiver; der skal orienteres om alle spørgsmål og svar), 24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding, udbyderen var berettiget til ikke at tage et tilbud i betragtning, fordi tilbudsgiveren ikke havde overholdt en forskrift om fremgangsmåden ved henvendelser fra tilbudsgiverne, men udbyderen var ikke forpligtet til ikke at tage tilbuddet i betragtning, da tilbudsgiveren ikke havde opnået en fordel ved den henvendelse, der var tale om), VL 15/5-09 (det var ikke i strid med gennemsigtighedsprincippet, at udbyderen ikke på forhånd havde oplyst om et forhold, som udbyderen lagde afgørende vægt på, da gennemsigtighedsprincippet har til formål at sikre ligebehandlingsprincippet overholdelse, og da den manglende oplysning ikke havde ført til ulige behandling af tilbudsgiverne), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland, udbyderen havde ikke pligt til på forhånd at oplyse om den anvendte vurderingsmodel, allerede fordi modellen ikke var fastlagt før tilbuddenes modtagelse), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved uklare oplysninger og ved, at væsentlige oplysninger først blev givet kort før tilbudsfristens udløb), Retten 9/9-09 (Brink's Security, udbyderen havde pligt til efter anmodning at oplyse, hvem der havde foretaget tilbudsvurderingen), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune, en udbyder har ikke pligt til på forhånd at oplyse om omfanget af tidligere indkøb af produkter som de udbudte), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved fastsættelse af fristen for spørgsmål fra tilbudsgivere), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbyder har ikke pligt til på forhånd at oplyse om en evalueringsmodel), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen, som led i aktindsigt for en forbigået tilbudsgiver ved et offentligt udbud gav udbyderen tilbudsgiveren oplysning om prisdifferencen mellem tilbuddene, dette var ikke en overtrædelse af ligebehandlingsprincippet i relation til et udbud med forhandling, der senere afløste det offentlige udbud)
Opsigelse eller ophævelse af kontrakt	ØL 30/3-09 (udbyderens fejlagtige tilbudsvurdering var ikke så kvalificeret, at den kunne begrunde et pålæg om opsigelse af kontrakten med den valgte tilbudsgiver),

	Retten i Herning 5/11-09 (Kommuner mod AV Form, udbyderen pålagt at søge kontrakten med den valgte tilbudsgiver bragt til ophør, bl.a. henvist til, at kontrakten indeholdt forbehold om klagenævnets afgørelse vedrørende opsættende virkning), EU-domstolen 13/4-10 (Wall, angår den forpligtelse til at foretage en begrænset slags udbud, som EU-domstolen har opstillet vedrørende tjenesteydelseskoncessioner med grænseoverskridende interesse; udtalt, at der ikke er en ubetinget pligt til at bringe en kontrakt indgået i strid med forpligtelsen til ophør)
Opsættende virkning Rubrikken angår sager navnlig for klagenævnet, hvor der har været spørgsmål om opsættende virkning. Hvis andet ikke er angivet, har klagenævnet ikke truffet bestemmelse om opsættende virkning	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune), 20/1-09 (Neupart mod Økonomistyrelsen), 2/2-09 (Damm mod Forsvarets Materieltjeneste), 10/2-09 (Gustav H. Christensen mod vejdirektoratet), 12/2-09 (NCC mod vejdirektoratet), 17/2-09 (CLS mod Miljøministeriet), 11/3-09 (Danske Kroer og Hoteller mod Økonomistyrelsen), 24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding), 6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl.), 13/5-09 (Billetlugen mod Det kgl. Teater), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland), 4/6-09 (Eurest mod CBS), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune), 17/6-09 (Gottlieb mod Sct. Hans), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, opsættende virkning), 14/7-09 (Udata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, ikke opsættende virkning, da dette ikke kunne ventes at føre til et uopretteligt tab for klageren), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden), 5/8-09 (Poul Hartmann mod Region Hovedstaden), 12/8-09 (Novalis mod Personalestyrelsen), 13/8-09 (SundVikar mod Hillerød Kommune), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune), 14/9-09 (Vision Area mod Københavns Bymuseum), 29/9-09 (Lekolar mod Sydjysk Kommuneindkøb, ikke opsættende virkning med henvisning til, at klageren ikke havde afgivet tilbud, hvorfor opsættende virkning ikke var nødvendig for at afværge et uopretteligt tab hos klageren), 30/9-09 (Dansk Erhverv mod Region Nordjylland), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune), 19/10-09 (DSV mod Vestforbrænding), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland), 11/11-09 (Yding mod Viborg Kommune), 1/12-09 (Løgten Murerforretning mod Norddjurs Kommune), 2/12-09 (Løgten Murerforretning mod Norddjurs Kommune), 3/12-09 (Bent Klausen mod Norddjurs Kommune), 10/12-09 (DCP mod Universitets- og Byggestyrelsen), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune), 4/2-10 (Brøste mod Aabenraa Kommune, ikke taget stilling til en begæring om opsættende virkning, da ordregiveren havde annulleret tilbudsindhentningen), 5/2-10 (Klaus Kristoffer Larsen mod Hedensted Kommune), 11/2-10 (Einar J. Jensen mod Guldborgsund Kommune), 12/2-10 (Nøhr & Sigsgaard mod Kriminalforsorgen), 24/2-10 (Atea mod Økonomistyrelsen), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune), 5/3-10 (Gorm Hansen og Søn mod Greve Kommune mfl.), 24/3-10 (Almenbo mod Nygårdsparken), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget), 12/4-10 (KMD mod Odense Kommune), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, henvist til, at klagerens tilbud muligvis var ukonditionsmæssigt, hvorfor der ikke var udsigt til et uopretteligt tab for klageren), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen), 28/5-10 (Clear Channel mod Odense Kommune), 7/6-10 (Play Tech mod Danske Spil, opsættende virkning, da alle betingelser herfor var opfyldt, indeholder en oversigt over betingelserne for opsættende virkning), 8/6-10 (OK Entreprise mod Tønder Forsyning), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, ikke opsættende virkning med henvisning bl.a. til, at klagen ikke var indgivet i standstill-perioden), 21/6-10 (Bjerge Vognmandsforretning mod Kalundborg Kommune)
Optioner	5/10-09 (Akso Nobel mod Tønder Kommune, en option skulle medregnes i udbydernes forhåndsskøn med hensyn til, om anskaffelsens værdi nåede op på udbudsdirektivets tærskelværdi)
Ordregivende myndighed	
Partnering	21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, udbud af partneringaftale om et byggearbejde, forhandlingsforbuddet gælder i partneringfasen), 11/12-09 (Tabulex mod Tønder Kommune, overtrædelse ved at indgå en partnerskabsaftale vedrørende en it-ydelse uden udbud)
Passivitet	1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, klageren var ikke ved passivitet afskåret fra at fremsætte et klagepunkt, selvom klageren havde haft anledning til at gøre forholdet gældende over for udbyderen tidligere), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, klageren kunne nedlægge påstand om annullation af udbydernes beslutninger om forlængelse af en rammeaftale, selvom rammeaftalen var udløbet og klagen først var indgivet 15 måneder efter udløbet)
Postbefordring	
Pris	17/2-09 (CLS mod Miljøministeriet, forhandlingsforbuddet overtrådt ved forhandling om et forbehold om tilbudsgiverens erstatningsansvar, da forbeholdet reelt angik til-

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	<p>budsprisen), 6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., udbyderen kunne give tilbuddene samme karakter vedrørende et underkriterium om pris, selvom der var små prisdifferencer mellem dem), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, overtrædelse ved at lægge nogle beløb til tilbudspriserne på baggrund af uklare angivelser i udbudsbetingelserne af, hvordan den udbudte kørsel ville blive honoreret), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, en pointmodel var uegnet i relation til et underkriterium om tilbudspris, da modellen medførte, at prisdifferencer ikke kom tilstrækkeligt til udtryk, hvorfor modellen var uegnet til at adskille tilbuddene fra hinanden), Retten 20/5-09 (VIP Car, tilbudsprisen var blandt det valgte tilbuds karakteristika og relative fordele), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, udbyderen var berettiget til at lægge et beløb til tilbudspriserne i nogle alternative tilbud for at kunne sammenligne dem med tilbudspriserne i hovedtilbuddene), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune, udbyderen var berettiget til at beregne tilbudspriserne på grundlag af en del af de tilbudte produkter), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, udbyderen måtte ikke indhente prisoplysninger fra en tilbudsgiver), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, en formel for tildeling af points i relation til et underkriterium om pris var i strid med gennemsigtighedsprincippet, da formelen bevirkede, at underkriteriet ikke blev vægtes som angivet i udbudsbetingelserne), 12/2-10 (Nøhr & Sigsgaard mod Kriminalforsorgen, udbyderens tilbudsvurdering i relation til underkriteriet pris efter en skala fra 2 til 5 afspejlede ikke prisdifferencerne mellem tilbuddene), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, udbyderen overtrådte udbudsreglerne ved at lægge nogle beløb til tilbudspriserne, da det skyldtes uklarhed i udbudsbetingelserne, at pristillæggene muligvis var nødvendige for at kunne sammenligne tilbudspriserne), 21/4-10 (Clavis mod Hvidovre Kommune, ved en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II står det ordregiveren frit for at anvende omvendt licitation uden et underkriterium om pris), 5/5-10 (Remmer mod SKI, et underkriterium om rabat var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud og bevirkede, at et underkriterium om pris også var uegnet; de to underkriterier var også uegnede af andre grunde)</p>
Prissætning	<p>23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, uberettiget prissætning på baggrund af uklare angivelser i udbudsbetingelserne af, hvordan den udbudte kørsel ville blive honoreret), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, udbyderen var berettiget til at lægge et beløb til tilbudspriserne i nogle alternative tilbud for at kunne sammenligne dem med tilbudspriserne i hovedtilbuddene), 26/5-09 (Oberthur mod Region Nordjylland, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet indeholdt et forbehold, der ikke kunne prissættes), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, tilbuddenes manglende opfyldelse af et underkriterium, der reelt var et mindstekrav, ville skulle prissættes, hvilket ville påvirke tilbudsvurderingen i relation til nogle andre underkriterier), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, et forbehold om vinterforanstaltninger kunne prissættes; prissætning skal foretages sådan, at der skabes fuld sikkerhed for, at tilbudsgiveren ikke opnår en økonomisk fordel, og en prissætning på grundlag af en sandsynlighedsberegning opfyldte ikke dette krav), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, overtrædelse ved prissætning af nogle angivelser i et tilbud, der ikke var forbehold, og som var indgået i tilbudsvurderingen i relation til et kvalitativt underkriterium), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, overtrædelse ved pristillæg til alle tilbud, selvom der ikke var taget forbehold; det gjorde ikke forskel, at pristillæggene muligvis var nødvendige for at kunne sammenligne tilbuddene, da forholdet skyldtes uklarheder i udbudsbetingelserne)</p>
Private, overladelse af opgaver til	<p>EF-domstolen 15/10-09 (Acoset, nogle ordregivende myndigheder kunne uden forudgående offentliggørelse give et selskab koncession på udførelse af en tjenesteydelse, selvom selskabet havde privat deltagelse, da den private deltager var fundet gennem et EU-udbud)</p>
Projektkonkurrencer, sager om	<p>11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, udbud med forhandling på grundlag af projektkonkurrence)</p>
Proportionalitetsprincippet	<p>EF-domstolen 19/5-09 (Assitur, proportionalitetsprincippet skal overholdes ved fastsættelsen af nationale udelukkelsesgrunde), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper, navnlig ligebehandlingsprincippet, gælder ved anskaffelser under tærskelværdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse; medlemsstaterne har en vis skønsmargin, men proportionalitetsprincippet skal overholdes; en italiensk regel om, at et konsortium og et medlem af konsortiet ikke kan afgive tilbud under samme udbud, var i strid med proportionalitetsprincippet), 21/6-10 (Bjerger Vognmandsforretning mod Kalundborg Kommune, det var ikke i strid med proportionalitetsprincippet at stille krav til en lastbils</p>

	motors udledning frem for til lastbilens udledning)
Præjudicielle spørgsmål Prækvalifikation	20/1-09 (Neupart mod Økonomistyrelsen, overtrædelse ved at afvise to anmodninger fra samme virksomhed om prækvalifikation, dissens), 10/3-09 (Munkebjerg mod Økonomistyrelsen, udbyderen kunne kræve, at anmodninger om prækvalifikation blev indgivet gennem Internettet ved brug af en særlig software; udbyderen var forpligtet til at afvise en anmodning om prækvalifikation, da anmodningen ikke som krævet indeholdt oplysning om gæld til det offentlige), 14/9-09 (Vision Area mod Københavns Bymuseum, det var ikke i strid med ligebehandlingsprincippet at prækvalificere et konsortium, der som underleverandør anvendte en virksomhed, som havde udført et begrænset arbejde for udbyderen i forbindelse med udarbejdelsen af udbudsbetingelserne), 24/2-10 (Atea mod Økonomistyrelsen, udbyderens afvisning af en ansøgning om prækvalifikation som følge af manglende opfyldelse af et krav var uberettiget, da udbudsbekendtgørelsen var uklar på det pågældende punkt, og da ansøgningen måtte fortolkes som opfyldende kravet; klagenævnet havde ikke grundlag for at tage stilling til, om ansøgeren skulle have været prækvalificeret), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, ordregiveren måtte ikke tage nogle ansøgninger om prækvalifikation i betragtning, da nogle krævede regnskabsoplysninger først blev indsendt senere på ordregiverens anmodning), 22/4-10 (Keto mod Københavns Kommune, ansøgning om prækvalifikation afvist med rette, da ansøgningen ikke som krævet var vedlagt en erklæring om ansøgerens omsætning inden for det område, som tilbudsindhentningen vedrørte)
Prøvetid Pålæg til udbyder	4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune, anmodning om betinget pålæg om udbud afvist, da et sådant påbud ikke ville medføre ændring af retsstillingen), 13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, påstand om pålæg af lovliggørelse af udbuddet afvist, da udbuddet var afsluttet), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, ikke pålæg om at indgå kontrakt med klageren, allerede fordi udbuddet som følge af udbyderens overtrædelser ikke kunne danne grundlag for en lovlig tildelingsbeslutning), Retten i Herning 5/11-09 (Kommuner mod AV Form, udbyderen pålagt at søge kontrakten med den valgte tilbudsgiver bragt til ophør, bl.a. henvist til, at kontrakten indeholdt forbehold om klagenævnets afgørelse vedrørende opsættende virkning), 11/12-09 (Tabulex mod Tønder Kommune, klagenævnet havde ikke hjemmel til at pålægge ordregiveren at bringe en ulovligt indgået aftale til ophør; en påstand om lovliggørelse afvist, da det ikke ville medføre ændring i ordregiverens retsstilling at tage påstanden til følge), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune, påstande om pålæg om lovliggørelse af et afsluttet udbud afvist, ligeledes afvist en påstand om pålæg om udbyderen om at ophæve den indgåede kontrakt eller om konstatering af, at udbyderen efter EU-retten havde pligt hertil)
Rammeaftaler	16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, forlængelse af en rammeaftale var i strid med udbudsdirektivet, da ordregiveren skulle have iværksat et nyt EU-udbud så betids, at der kunne indgås ny aftale ved rammeaftalens udløb; ændring af begyndelsestidspunktet med mere end et år for 2-årige rammeaftaler indgået på grundlag af et EU-udbud var i strid med udbudsdirektivet, det var uden betydning, at tilbudsvurderingen var trukket ud), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet bl.a. ved manglende angivelse af de forventede anskaffelser under en rammeaftale), 5/5-10 (Remmer mod SKI, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet ved uens angivelser i udbudsbekendtgørelsen og udbudsbetingelserne om det forventede antal rammeaftaler), 8/6-10 (OK Entreprise mod Tønder Forsyning, udbyderen var uberettiget til at afvise et tilbud med den begrundelse, at tilbudsgiveren ikke havde udfyldt en rubrik i tilbudslisten om eventuelle meromkostninger ved forlængelse af den udbudte rammeaftale, da det ikke var et mindstekrav, at tilbudslisten skulle udfyldes, og da tilbuddet naturligt måtte forstås sådan, at tilbudsgiveren ikke stillede krav om dækning af meromkostninger)
Referenceprodukter	12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 23, stk. 8, ved angivelse af bestemte fabrikater og produkter), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, tilsvarende), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune, tilsvarende, henvist til, at kontraktens genstand kunne beskrives uden henvisning til referenceprodukter)
Retsvirkning af klagenævnets afgørelser	ØL 14/5-10 (udbyderen pådrog sig erstatningsansvar over for en forbigået tilbudsgiver ved at indgå kontrakt med en anden tilbudsgiver, selvom klagenævnet i en kendelse havde konstateret, at udbyderen havde overtrådt udbudsreglerne ved tilbudsvurderingen, men uden at annullere tildelingsbeslutningen)

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

Sagsomkostninger	13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, udbyderen ikke pålagt sagsomkostninger, selvom overtrædelse var konstateret), 29/6-09 (Master Data mod Københavns Kommune, udbyderen pålagt at betale sagsomkostninger til en klager, selvom klagen var tilbagekaldt som følge af et forlig mellem klageren og udbyderen; det strider mod klagenævnets faste praksis, at klagenævnet anså sig for kompetent til at træffe afgørelsen, og afgørelsen kan næppe tages som udtryk for en praksisændring på dette punkt)
Sale and lease back	
Samarbejde mellem ordregivende myndigheder (herunder indkøbscentraler, in house og sammenlutninger af ordregivende myndigheder)	EF-domstolen 9/6-09 (kommissionen mod Tyskland, nogle offentlige myndigheder kunne uden udbud indgå i et samarbejde om forbrænding af renovation), EF-domstolen 10/9-09 (Sea, kontrolkriteriet for in house er opfyldt, når selskabets aktiviteter er begrænset til at angå de ejende ordregivende myndigheders område, og når de ejende ordregivende myndigheder udøver en bestemmende indflydelse på selskabets strategi og vigtige beslutninger; den blotte mulighed for privat deltagelse i selskabet er ikke til hinder for at anse det for in house), EF-domstolen 15/10-09 (Acoset, nogle ordregivende myndigheder kunne uden forudgående offentliggørelse give et selskab koncession på udførelse af en tjenesteydelse, selvom selskabet havde privat deltagelse og derfor ikke kunne være in house, da den private deltager var fundet gennem et EU-udbud)
Selskaber	EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, en italiensk regel om, at et konsortium og et medlem af konsortiet ikke kan afgive tilbud under samme udbud, var i strid med proportionalitetsprincippet)
Sideordnede udbud/licitationer	26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, sideordnede udbud af entrepriser vedrørende glatførebekæmpelse)
Sociale hensyn	
Spørgsmål til tilbudsgivere	12/8-09 (Novalis mod Personalestyrelsen, udbyderen havde ikke pligt til at spørge en tilbudsgiver om, hvorledes nogle forudsætninger i tilbuddet skulle forstås), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, udbyderen måtte ikke indhente prisoplysninger fra en tilbudsgiver), Retten 10/12-09 (Antwerpse, udbyderen kunne indhente supplerende oplysninger fra nogle tilbudsgivere om deres tilbuds prismæssige sammensætning), 6/4-10 (Triona mod vejdirektoratet, et tilbuds manglende overholdelse af ufravigelige krav var ikke en sådan misforståelse eller uklarhed, som det undtagelsesvis kan påhvile en udbyder af få afklaret)
Spørgsmålsfrist (dvs. frist for spørgsmål fra tilbudsgivere)	14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 39 ved at fastsætte en spørgsmålsfrist, der udløb godt en måned før tilbudsfristen), 11/11-09 (Yding mod Viborg Kommune, en spørgsmålsfrist, der udløb 19 dage før tilbudsfristen, var i strid med udbudsdirektivets artikel 39, stk. 2)
Standarder	
Standardforbehold	26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, standardforbehold om vinterforanstaltninger angik i det konkrete tilfælde ikke et grundlæggende element og kunne prissættes, men prissætningen måtte ikke ske ved en sandsynlighedsberegning), 12/1-10 (Børge Jakobsen mod Sorø Kommune, udbyderen var forpligtet til at afvise tilbud, der indeholdt Dansk Byggeris standardforbehold, da udbudsbetingelserne klart og ubetinget angav, at disse standardforbehold ikke ville blive accepteret), 22/6-10 (Poul Pedersen mod Århus Kommune, da det i udbudsbetingelserne var angivet, at tilbud med forbehold ville blive afvist, var udbyderen forpligtet til at afvise et tilbud, der tog Dansk Byggeris standardforbehold, idet disse standardforbehold stred mod udbudsbetingelserne på flere punkter)
Standstill	6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., et brev er ikke hurtigst mulige kommunikationsmiddel), EF-domstolen 11/6-09 (kommissionen mod Frankrig, en national regel om, at en stand-still periode kunne forkortes i visse tilfælde, var ikke i strid med kontroldirektiverne; en regel om, at der først kunne klages en vis tid efter forhåndsorientering til udbyderen, var derimod i strid med direktiverne), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, stand-still fristen løb ikke fra udbyderens første underretning, der ikke opfyldte kravene til underretning, men fra udbyderens senere behørig underretning), Retten i Herning 5/11-09 (Kommuner mod AV Form, når en klage til klagenævnet er begæret opsættende virkning i standstill-perioden, og klageren eller klagenævnet har underrettet udbyderen herom, må udbyderen ikke indgå kontrakt, før klagenævnet har truffet afgørelse vedrørende opsættende virkning), Retten 10/12-09 (Antwerpse, udbyderen kunne indhente supplerende oplysninger fra nogle tilbudsgivere, efter at en tilbudsgiver i standstill-perioden havde protesteret mod tildelingsbeslutningen, idet standstill-reglerne ellers ville være uden indhold), 17/2-10 (Excellent Match mod DONG, standstill-reglerne angår ikke forsyningsvirksomhedsdirektivet)
Statsstøtte	EF-domstolen 23/12-09 (CoNISma, at et organ modtager offentlig finansiering eller statsstøtte, er ikke i sig selv til hinder for, at organet afgiver tilbud under et EU-

	udbud)
Stillingsfuldmagt	
Supplerende kontraktsbetingelser	
Tavshedspligt	
Tegningsberettigelse	
Tekniske specifikationer	14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 23, stk. 8, ved henvisning til referenceprodukter, også selvom det skete med tilføjelsen »som« eller tilføjelsen »eller tilsvarende«
Tilbagekaldelse	
Tilbudsfrist	14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved efter tilbudsfristens udløb at indhente årsrapporter for tilbudsgiverne), 26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, tilbuddene skulle vedlægges erklæringer om medarbejdernes erfaring og tilbudsgiverens gæld til det offentlige, udbyderen havde pligt til at afvise tilbud fra tilbudsgivere, der ikke havde indsendt erklæringerne senest ved tilbudsfristens udløb)
Tilbudslovens afsnit I	17/4-09 (Lambæk mod Ældre Sagen mfl., tilbudsloven gælder kun for udbydere og gælder ikke for udbydernes tekniske rådgivere), 11/2-10 (Einar J. Jensen mod Guldborgsund Kommune, ordregiveren havde ikke pligt til at opfordre de samme virksomheder, der havde afgivet tilbud under en annulleret licitation, til at afgive tilbud under en ny licitation, der trådte i stedet for den annullerede), 5/3-10, (Gorm Hansen og Søn mod Greve Kommune mfl., overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte nogle mindstekrav i licitationsbetingelserne), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget, overtrædelse af ligebehandlingsprincippet og tilbudslovens § 11, stk. 2, ved at tage reviderede tilbud i betragtning, selvom udbyderen ikke havde tilkendegivet en procedure for forhandlinger med tilbudsgiverne, desuden overtrædelse af tilbudslovens § 8 ved ikke at indgå kontrakt med den tilbudsgiver, hvis oprindelige tilbud udbyderen havde anset for det økonomisk mest fordelagtige), 7/4-10 (Balle Blik mod boligselskabet Sect. Jørgen, telefonisk meddelelse opfyldte underretningspligten i tilbudslovens § 14), 8/6-10 (OK Entreprise mod Tønder Forsyning, angår licitation vedrørende rammeaftaler om anlægsarbejder)
Tilbudslovens afsnit II	4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivet og tilbudslovens afsnit II ved anskaffelse af en bilag II B-ydelse om tøjvask), 10/3-09 (Munkebjerg mod Økonomistyrelsen, begrænset udbud vedrørende hotelophold omfattet af Bilag II B og tilbudslovens afsnit II), 11/3-09 (Danske Kroer og Hoteller mod Økonomistyrelsen, tilsvarende), 13/8-09 (SundVikar mod Hillerød Kommune, diverse klagepunkter, en evalueringsmodel, hvorefter tilbuddene blev vurderet i forhold til hinanden i relation til et underkriterium om pris, var ikke en overtrædelse af udbudsreglerne), 15/9-09 (Almenbo mod Nygårdsparken, overtrædelse ved indgåelse af aftale om Bilag II A-tjenesteydelse under tærskelværdien uden forudgående annoncering, undtagelsesbestemmelserne i tilbudslovens § 15 c fandt ikke anvendelse), 30/9-09 (Dansk Erhverv mod Region Nordjylland), 5/10-09 (Akso Nobel mod Tønder Kommune, en option skulle medregnes i ordregiverens forhåndsskøn med hensyn til, om anskaffelsens værdi nåede op på udbudsdirektivets tærskelværdi, og der skulle derfor have været iværksat et EU-udbud i stedet for en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II), 2/2-10 (VKAREN mod Odense Kommune, det var ikke i strid med forbudet mod forskelsbehandling i tilbudslovens § 15 d, stk. 1, at en ordregiver ved en fejl undlod at underrette en virksomhed om en tilbudsindhentning efter Tilbudslovens afsnit II, selvom ordregiveren tidligere havde lovet virksomheden at give en sådan underretning), 4/2-10 (Brøste mod Aabenraa Kommune, overtrædelse af tilbudslovens § 15 d, stk. 1, ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte et krav i betingelserne for tilbudsindhentningen), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, diverse overtrædelser), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, konstateret en overtrædelse, desuden forskellige udtalelser om tilbudsvurdering), 8/4-10 (KPI mod it- og telestyrelsen, ordregiveren havde ikke pligt til på forhånd at angive underkriterierne til tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 21/4-10 (Clavis mod Hvidovre Kommune, ved en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II står det ordregiveren frit for at anvende omvendt licitation uden et underkriterium om pris), 22/4-10 (Keto mod Københavns Kommune, angår en bilag II B-tjenesteydelse)
Tildeling, herunder tilbudsvurdering	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, overtrædelse ved, at nogle delkriterier var udvælgelseskriterier, der ikke kunne anvendes ved tilbudsvurderingen; en udbyder kan indgå kontrakt med en tilbudsgiver, selvom fristen for vedståelse af tilbuddet er udløbet), Retten 28/1-09 (Centro Studio Manieri, udbyderen har en vid skønsmargen),

<p>12/2-09 (NCC mod vejdirektoratet, udbyderen var af nærmere angivne grunde berettiget til at tildele tilbuddene fra en tilbudsgiver vedrørende delentrepriser forskellige points i relation til et fælles underkriterium; klagenævnet efterprøver ikke en udbyders skøn med hensyn til den relative vurdering af tilbuddene, af nærmere angivne grunde taget stilling til udbyderens pointtildeling vedrørende et underkriterium), ØL 5/3-09 (udbyderen ikke havde foretaget en professionel og forsvarlig tilbudsvurdering), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, overtrædelse ved at lægge vægt på de samme forhold i relation til flere underkriterier og ved at vurdere tilbud i relation til et underkriterium om kvalitet på grundlag af en lille del af de tilbudte produkter), 6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., udbyderen kunne give tilbuddene samme karakter vedrørende et underkriterium om pris, selvom der var små prisforskelle mellem dem), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom det ikke indeholdt nogle krævede angivelser om delpriser, og ved at lægge vægt på et delkriterium, der ikke fremgik af udbudsbetingelserne), 13/5-09 (Billetlugen mod Det Kgl. Teater, tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne; hvis flere tilbud får samme pointtal ved tilbudsvurderingen, skal udbyderen foretage en mere tilbunds gående tilbudsvurdering), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, udbyderen var berettiget til at lægge et beløb til tilbudspriserne i nogle alternative tilbud for at kunne sammenligne dem med tilbudspriserne i hovedtilbudde), 4/6-09 (Eurest mod CBS, overtrædelse ved udformning af udbudsbetingelserne og gennemførelse af udbuddet på en sådan måde, at kun den hidtidige tjenesteyder kunne afgive et konditions mæssigt tilbud), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune, udbyderen var berettiget til at beregne tilbudspriserne på grundlag af en del af de tilbudte produkter), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, omvendt licitation, overtrædelse ved sammenblanding af mindstekrav og tilbudsvurdering), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved at lægge vægt på forhold, der ikke var nævnt i udbudsbetingelserne, ved uigennemsigtig og inkonsekvent tilbudsvurdering, ved ubegrundet tildeling af lavt pointtal til et tilbud og ved at tage et tilbud med forbehold om grundlæggende elementer i betragtning; også overtrædelse ved at lægge vægt på en tilbudsgivers økonomiske forhold ved tilbudsvurderingen og på tilbudsgivernes kendskab til udbyderens forhold), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbyder kan ikke ændre en tilkendegiven tildelingsbeslutning uden at annullere udbuddet, overtrædelse ved at indgå kontrakt med en tilbudsgiver om et produkt, hvis tilbud ikke omfattede produktet; udbyderen var berettiget, men ikke forpligtet til at afvise tilbud, der ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav vedrørende referencelister, oplysning om omsætning, sproglig udformning og beskrivelse af en tilbudt vare), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, overtrædelse ved anvendelse af en pointmodel, der afveg fra den pointmodel, der var beskrevet i udbudsbetingelserne), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, klage over tilbudsvurderingen afvist, da klagenævnet ikke erstatter udbyderens skøn med sit eget; som følge af omstændighederne var det ikke i strid med udbudsreglerne, at udbyderen ved tildelingsvurderingen lagde vægt på muligheden for bearbejdelse af tilbuddene og yderligere tiltag efter kontraktsindgåelsen), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, når udbyderen har givet tilbudsgiverne underretning om tildelingsbeslutningen, kan udbyderen ikke rette en fejl i udbuddet, men skal i stedet annullere udbuddet og dermed tildelingsbeslutningen, udbyderen må ikke foretage tilbudsvurderingen ud fra formodninger om egenskaberne ved det tilbudte; klagenævnet havde ikke grundlag for at tilsidesætte udbyderens skøn ved tilbudsvurderingen), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, indgåelse af kontrakter på grundlag af et EU-udbud var af forskellige grunde ensbetydende med direkte tildeling uden EU-udbud), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, ikke grundlag for at tilsidesætte udbyderens skøn om betydningen af en uklar angivelse i et tilbud; overtrædelse ved forskellig angivelse af underkriterierne og deres vægtning i udbudsbekendtgørelsen og udbudsbetingelserne og ved at lade nogle delkriterier indgå vægtet, selvom de i udbudsbetingelserne var angivet prioriteret), 8/12-09 (Ricoh mod SKI, overtrædelse af gennemsigtighedsprincippet og udbudsdirektivets artikel 53 ved at beregne tilbudspriserne på grundlag af et gennemsnit m.m., ved at lægge vægt på et forhold, der ikke fremgik af udbudsbetingelserne, og ved tilbudsvurdering i strid med udbudsbetingelserne i øvrigt), Retten 10/12-09 (Antwerpse, udbyderen kunne ændre tildelingsbeslutningen på grundlag af nogle supplerende oplysninger, der var indhentet efter protest fra en tilbudsgiver i standstill-perioden), 21/12-09 (Ergolet mod Københavns Kommune, en formel for tildeling af points i relation til et underkriterium om pris var i strid med gennemsigtighedsprincippet, da formlen bevirkede, at underkriteriet ikke blev vægtet</p>
--

	<p>som angivet i udbudsbetingelserne), 12/2-10 (Nøhr & Sigsgaard mod Kriminalforsorgen, udbyderens tilbudsvurdering i relation til underkriteriet pris efter en skala fra 2 til 5 afspejlede ikke prisforskellene mellem tilbuddene), 17/2-10 (Excellent Match mod DONG, der var vide rammer for udbyderens skøn med hensyn til, hvilke virksomheder der skulle indgå kontrakt med på grundlag af et udbud af en bilag XVII B-tjenesteydelse), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, overtrædelse ved at anvende et i øvrigt uegnet underkriterium på en måde, der gav den valgte tilbudsgiver en utilbørlig konkurrencefordel), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, en sprogligt baseret tilbudsevaluering er lovlig, og der er ikke krav om en pointmodel; ordregiveren kunne genoptage tilbudsvurderingen som følge af fejl i denne uden at annullere tilbudsindhentningen og iværksætte en ny tilbudsindhentning), 26/3-10 (Einar Kornerup mod Parkvænget, overtrædelse af ligebehandlingsprincippet og tilbudslovens § 11, stk. 2, ved at tage reviderede tilbud i betragtning, selvom udbyderen ikke havde tilkendegivet en procedure for forhandlinger med tilbudsgiverne, desuden overtrædelse af tilbudslovens § 8 ved ikke at indgå kontrakt med den tilbudsgiver, hvis oprindelige tilbud udbyderen havde anset for det økonomisk mest fordelagtige), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, overtrædelse ved at lægge vægt på et forhold, der ikke var nævnt i udbudsbetingelserne, og ved at foretage tilbudsvurderingen i strid med udbudsbetingelserne; en pointskala var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud, da den omfattede tildeling af points for manglende opfyldelse af udbyderens ønsker og for ikke efterspurgte funktioner), 26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, en udbyder af et EU-udbud kan under visse betingelser tilbagekalde en tildelingsbeslutning uden at annullere udbuddet, dissens), 28/5-10 (Clear Channel mod Odense Kommune, klage over overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved tildeling af en tjenesteydelseskoncession ikke taget til følge, da der ikke var grundlag herfor, og da klagenævnet ikke erstatter ordregiverens skøn med sit eget), 21/6-10 (Bjerger Vognmandsforretning mod Kalundborg Kommune, overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbudsgiverens lastbil ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav til motorens udledning; det var uden betydning, om lastbilen som sådan opfyldte kravet)</p>
<p>Tildelingskriterier</p>	<p>7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, en vurderingsmodel, hvorefter tilbud, der ikke opnåede et bestemt antal points, ikke ville blive taget i betragtning, var ikke i strid med udbudsreglerne), 15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, overtrædelse ved, at nogle delkriterier var udvælgelseskriterier, der ikke kunne anvendes ved tilbudsvurderingen), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, overtrædelse ved, at nogle delkriterier til underkriterier angik mindstekrav, som alle tilbud skulle opfylde, og ved nogle underkriterier, som udbudsbetingelserne ikke gav mulighed for at vurdere tilbuddene efter), 21/4-09 (Hoffmann mod Hørsholm Karlebo, overtrædelse ved at lægge vægt på et delkriterium, der ikke fremgik af udbudsbetingelserne), 23/4-09 (Saver mod Billund Kommune, et underkriterium om erfaring var retteligt et udvælgelseskriterium), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, en pointmodel var uegnet i relation til et underkriterium om tilbudspris, da tilbudsprisens betydning ikke kom tilstrækkeligt til udtryk, hvorfor modellen ikke var egnet til at adskille tilbuddene fra hinanden; hvis flere tilbud får samme pointtal ved tilbudsvurderingen, skal udbyderen foretage en mere tilbundsående tilbudsvurdering; overtrædelse ved at anvende et kriterium om kompetenceprofil som underkriterium), 25/5-09 (NCC mod vejdirektoratet, nogle krav i udbudsbetingelserne vedrørende opfyldelse af udbyderens målsætning m.m. var underkriterier, ikke mindstekrav, da de var tydeligt angivet som mindstekrav, og da de var af abstrakt karakter), 27/5-09 (Serviceselskabet mod Region Midtjylland, det påhvilede ikke en tilbudsgiver ikke at afgive tilbud som følge af et ulovligt underkriterium), 4/6-09 (Eurest mod CBS, overtrædelse ved udformning af udbudsbetingelserne og gennemførelse af udbuddet på en sådan måde, at kun den hidtidige tjenesteyder kunne afgive et konditionsmæssigt tilbud), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune, det fremgik klart af udbudsbetingelserne, at et underkriterium om sortiment sigtede til, at udbyderen ville lægge vægt på antallet af tilbudte produkter), 10/7-09 (NCC mod Billund Kommune, omvendt licitation, overtrædelse ved sammenblanding af mindstekrav og tildelingskriterium og ved, at et underkriterium angik forventet pris for et byggeprojekt, der ikke var omfattet af det udbudte), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved, at nogle underkriterier angik tilbudsgivernes egnethed eller mindstekrav og ved, at nogle underkriterier var uigennemsigtige og til dels indbyrdes overlappende; også overtrædelse ved fastsættelse af vægtning af nogle underkriterier under ét og ved et underkriterium om tilbudsforbehold; udbyderen havde bevisbyrden for, at nogle underkriterier, der kunne forstås som udvælgelseskriteri-</p>

	<p>er, ikke var blevet anvendt således), 13/8-09 (SundVikar mod Hillerød Kommune, en evalueringsmodel, hvorefter tilbuddene blev vurderet i forhold til hinanden i relation til et underkriterium om pris, var ikke en overtrædelse af udbudsreglerne, angår en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II vedrørende en Bilag II B-jenesteydelse), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, der kunne stilles krav om og lægges vægt på cv'er for nøglepersoner, da der ikke var tale om en vurdering af tilbudsgivernes generelle egnethed, dissens), 14/9-09 (Vision Area mod Københavns Bymuseum, angivelse af underkriterier i prioriteret rækkefølge i stedet for vægget ikke tilsidesat), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, nogle delkriterier var ikke udvælgelseskriterier, da de ikke angik tilbudsgivernes generelle egnethed, et andet delkriterium var til dels et udvælgelseskriterium, da det til dels var relateret til den enkelte tilbudsgivers evne eller egnethed), 14/10-09 (Frederik Petersen mod Viborg Kommune, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved anvendelse af tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, selvom det udbudte var så detaljeret beskrevet i udbudsbetingelserne, at det reelt kun var muligt at vurdere tilbuddene på grundlag af tilbudsprisen), 6/11-09 (Hettich mod Region Sjælland, overtrædelse ved forskellig angivelse af underkriterierne og deres vægning i udbudsbekendtgørelsen og udbudsbetingelserne og ved at lade nogle delkriterier indgå vægget, selvom de i udbudsbetingelserne var angivet prioriteret), EF-domstolen 12/11-09 (kommissionen mod Grækenland, kriterier, der i det væsentlig angår tilbudsgivernes evne til at udføre den udbudte opgave, må ikke bruges som tildelingskriterier), Retten 2/3-10 (Evr. mod kommissionen, der må ikke anvendes delkriterier, som ikke er oplyst på forhånd, men udbyderen kan under visse betingelser uden forudgående oplysning anvende vægtningskoefficienter vedrørende underkriterierne), 4/3-10 (Dansk Flygtningehjælp mod Hvidovre Kommune, overtrædelse ved fastsættelse af et underkriterium, der medførte manglende gennemsigtighed og risiko for forskelsbehandling og derfor var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, nogle forhold, der ifølge udbudsbetingelserne ville indgå i tilbudsvurderingen, var mindstekrav og var derfor uegnede til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 21/4-10 (Clavis mod Hvidovre Kommune, ved en tilbudsindhentning efter tilbudslovens afsnit II står det ordregiveren frit for at anvende omvendt licitation uden et underkriterium om pris), 5/5-10 (Remmer mod SKI, et underkriterium om CV og et delkriterium om miljømæssig kompetence angik tilbudsgivernes generelle egnethed henholdsvis generelle miljøforhold hos tilbudsgiverne og var derfor uegnede til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud; et kriterium vedrørende andelen af egenproduktion kan have betydning for forsyningssikkerheden og er ikke i sig selv i strid med udbudsreglerne, men et delkriterium herom var i det konkrete tilfælde uklart og derfor uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud; et underkriterium om rabat var uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud og bevirkede, at et underkriterium om pris også var det, de to underkriterier var også af andre grunde uegnede), 26/5-10 (Riisager mod Hjørring Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 53 ved uklare og modstridende angivelser om tildelingskriteriet), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, et underkriterium var uegnet, da det var uklart, hvad der sigtedes til med det)</p>
Traktaten	<p>16/2-09 (Saab Danmark mod Forsvarets Materieltjeneste, klagenævnet har ikke kompetence til at behandle en klage over anskaffelser omfattet af Traktatens artikel 296 om beskyttelse af sikkerhedsinteresser), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper, navnlig ligebehandlingsprincippet, gælder ved anskaffelser under tærskelværdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse; medlemsstaterne har en vis skønsmargin, men proportionalitetsprincippet skal overholdes), EU-domstolen 29/4-10 (kommissionen mod Tyskland, sygetransport og udrykningskørsel er ikke omfattet af undtagelserne vedrørende udøvelse af offentlig myndighed i traktatens artikel 45 EF og 55 EF; udrykningskørsel er en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse som omhandlet i traktatens artikel 86, stk. 2 EF), 28/5-10 (Clear Channel mod Odense Kommune, klagenævnet har kompetence til at tage stilling til klager over de ordregivende myndigheders overtrædelse af de almindelige principper, der udledes af traktaten)</p>
Tærskelværdi	<p>5/10-09 (Akso Nobel mod Tønder Kommune, en option skulle medregnes i ordregivers forhåndsskøn med hensyn til, om anskaffelsens værdi nåede op på udbudsdirektivets tærskelværdi), EF-domstolen 23/12-09 (Serrantoni, traktatens grundlæggende principper, navnlig ligebehandlingsprincippet, gælder ved anskaffelser under tærskel-</p>

	<p>værdien under forudsætning af, at der foreligger en grænseoverskridende interesse; medlemsstaterne har en vis skønsmargin, men proportionalitetsprincippet skal overholdes), 5/2-10 (Klaus Kristoffer Larsen mod Hedensted Kommune, værdien af et antal kontrakter om snerydning ol., der blev indgået samtidig og på grundlag af samme tilbudsindhentning, skulle sammenlægges ved beregningen af kontraktens værdi i forhold til udbudsdirektivets tærskelværdi), VL 26/4-10 (en kommunes indhentning af tilbud vedrørende levering af en særlig type affaldsbeholdere af værdi over udbudsdirektivets tærskelværdi for delkontrakter angik ikke en delkontrakt i forbindelse med et EU-udbud vedrørende almindelige affaldsbeholdere, som kommunen gennemførte samtidig, hvorfor kommunen ikke havde pligt til at medtage de særlige affaldsbeholdere under EU-udbuddet)</p>
<p>Udbud med forhandling (tidligere benævnt udbud efter forhandling)</p>	<p>11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, udbud med forhandling på grundlag af projektkonkurrence, udbyderen havde ikke pligt til under forhandlingerne at drøfte samtlige forhold i tilbuddene), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, det er en betingelse for udbud med forhandling i medfør af udbudsdirektivets artikel 30, stk. 1, a, at alle tilbud er ukonditionsmæssige), EF-domstolen 15/10-09 (kommissionen mod Tyskland, betingelserne for udbud med forhandling efter Indkøbsdirektivets artikel 6, stk. 3, litra c-d var ikke opfyldt), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, betingelserne for udbud med forhandling efter udbudsdirektivets artikel 31, stk. 1, c og stk. 4, litra a, var ikke opfyldt), 18/2-10 (Mikro Værkstedet mod SU-styrelsen, et udbud med forhandling i medfør af udbudsdirektivets artikel 30, stk. 1, litra a, var en ny udbudsprocedure og ikke blot en forlængelse af et forudgående offentligt udbud, hvorfor udbyderen kunne indhente nye tilbud fra tilbudsgiverne, men overtrædelse ved at tage et tilbud i betragtning, selvom tilbuddet ikke opfyldte et mindstekrav; det var ikke en overtrædelse af ligebehandlingsprincippet, at udbyderen havde givet en forbigået tilbudsgiver ved det forudgående offentlige udbud oplysning om prisforskellen mellem tilbuddene), 25/3-10 (Visma mod Hillerød Kommune, udbyderen havde bevisbyrden for, at betingelserne for udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse i udbudsdirektivets artikel 31, stk. 1, litra b) var opfyldt, og denne bevisbyrde var ikke løftet)</p>
<p>Udbudsdirektiver, indplacering under og diverse spørgsmål om</p>	<p>3/4-09 (Smith & Nephew mod Region Nordjylland, udbudsdirektivets artikel 51 fandt ikke anvendelse), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, bekendtgørelse i EF-Tidende og udbyders tilkendegivelse af at ville overholde en fristregel i udbudsdirektivet bevirkede ikke, at direktivet fandt anvendelse i sin helhed), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 39), EF-domstolen 10/12-09 (kommissionen mod Frankrig, medlemsstaterne kan ikke fastsætte andre fremgangsmåder for ordregivende myndigheders indgåelse af kontrakter end dem, der er fastsat i udbudsdirektiverne)</p>
<p>Udbudspligt og -ret</p>	<p>EF-domstolen 4/6-09 (kommissionen mod Grækenland, undtagelsesbestemmelser om fritagelse for udbudspligt skal fortolkes snævert, og bevisbyrden påhviler den, der påberåber sig undtagelserne), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, indgåelse af kontrakter på grundlag af et EU-udbud var af forskellige grunde ensbetydende med direkte tildeling uden EU-udbud), EF-domstolen 15/10-09 (kommissionen mod Tyskland, der skulle have været iværksat udbud vedrørende et it-system til registrering af motorkøretøjer, selvom det hidtidige system var brudt sammen), EF-domstolen 29/10-09 (kommissionen mod Tyskland, en lejekontrakt om en ordregivende myndigheds leje af nogle bygninger, der skulle opføres af udlejeren i overensstemmelse med den ordregivende myndigheds anvisninger, var en udbudspligtig bygge- og anlægskontrakt), EF-domstolen 10/12-09 (kommissionen mod Frankrig, medlemsstaterne kan ikke fastsætte andre fremgangsmåder for ordregivende myndigheders indgåelse af kontrakter end dem, der er fastsat i udbudsdirektiverne) EU-domstolen 25/3-10 (Helmut Müller, udbudspligten omfatter ikke salg af fast ejendom og omfatter kun gensidigt bebyrdende aftaler, der giver ordregiveren en økonomisk fordel; opfyldelse af en byplanmæssig interesse er ikke en økonomisk fordel), EU-domstolen 6/5-10 (Loutraki, privatisering i form af aktiesalg er ikke omfattet af udbudsdirektiverne), 7/6-10 (Play Tech mod Danske Spil, en ikke ubetydelig usikkerhed med hensyn til, om en kontrakt er omfattet af udbudsdirektiverne, medfører som udgangspunkt pligt til udbud)</p>
<p>Udelukkelse (dvs. om de økonomiske aktører som sådan kan eller skal udelukkes fra at komme i betragtning, fordi de omfat-</p>	<p>EF-domstolen 19/5-09 (Assitur, en medlemsstat kan fastsætte andre udelukkelsesgrunde end dem, der er angivet i Tjenesteydelsesdirektivet, med det formål at sikre overholdelsen af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, under forudsætning af, at de nationalt fastsatte udelukkelsesgrunde er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, en italiensk lovbestemmelse, hvorefter virksomheder med</p>

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

tes af en udelukkelsesgrund, der ikke behøver at være angivet i udbudsdokumenterne)	et indbyrdes kontrolforhold ubetinget skulle udelukkes, var i strid med proportionalitetsprincippet), 19/10-09 (DSV mod Vestforbrænding, at en virksomhed tidligere havde ophævet en kontrakt med udbyderen og tabt en efterfølgende voldgiftssag om ophævelsen, var ikke en »alvorlig fejl«, der kunne begrunde udelukkelse af virksomheden ved et nyt udbud fra samme udbyder i medfør af udbudsdirektivets artikel 45, stk. 2, litra d), 21/10-09 (Rindum Skole mod Ringkøbing-Skjern Kommune, udbyderen kunne kræve dokumentation fra alle deltagerne i et konsortium med hensyn til udelukkelsesgrundene i udbudsdirektivets artikel 45, et krav om, at danske ansøgere skulle give dokumentationen ved en serviceattest er ikke i strid med forbuddet mod forskelsbehandling som følge af nationalitet), EF-domstolen 23/12-09 (CoNISma, national ret må ikke udelukke universiteter ol., der har ret til at tilbyde tjenesteydelser, fra at afgive tilbud under EU-udbud vedrørende de pågældende tjenesteydelser)
Udvælgelse (også kaldet kvalifikation, dvs. om de krav, som de økonomiske aktører som sådan skal opfylde for at komme i betragtning)	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, overtrædelse ved, at nogle delkriterier var udvælgelseskriterier, der ikke kunne anvendes ved tilbudsvurderingen), 10/2-09 (Gustav H. Christensen mod vejdirektoratet, udbyderen var berettiget til ikke at tage et tilbud i betragtning, da tilbudsgiverens referencer i det væsentligste ikke som krævet i udbudsbetingelserne angik arbejdsopgaver som den udbudte) 10/3-09 (Munkebjerg mod Økonomistyrelsen, udbyderen var forpligtet til at afvise en anmodning om prækvalifikation, da anmodningen ikke som krævet indeholdt oplysning om gæld til det offentlige), 11/3-09 (Danske Kroer og Hoteller mod Økonomistyrelsen, tilsvarende), 24/3-09 (FMT mod Vestforbrænding, udbyderen kunne tage et tilbud i betragtning, selvom udbyderen var medejer af tilbudsgiveren, men interessesammenfaldet som følge af medejerskabet skulle indgå i vurderingen af, om udbyderen havde forskelsbehandlet tilbudsgiverne; udbyderen var berettiget til ikke at tage et tilbud i betragtning, fordi tilbudsgiveren ikke havde overholdt en forskrift om fremgangsmåden ved henvendelser fra tilbudsgiverne, men udbyderen var ikke forpligtet til ikke at tage tilbuddet i betragtning, da tilbudsgiveren ikke havde opnået en fordel ved den henvendelse, der var tale om), 3/4-09 (Smith & Nephew mod Region Nordjylland, udbyderen var forpligtet til at afvise et tilbud, da tilbudsgiveren havde vedlagt en serviceattest, der ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav til serviceattestens alder; udbudsdirektivets artikel 51 fandt ikke anvendelse), 22/4-09 (Harry Andersen mod Billund Kommune, et tilbud kunne tages i betragtning, selvom det ikke som krævet indeholdt oplysning om underentreprenører), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, et tilbud måtte ikke tages i betragtning, da det ikke som krævet var vedlagt tilbudsgiverens seneste regnskab; et underkriterium om erfaring var rettelig et udvælgelseskriterium), EF-domstolen 19/5-09 (Assitur, om betingelserne for fastsættelse af nationale udelukkelsesgrunde), 19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, et underkriterium om kompetenceprofil var rettelig et udvælgelseskriterium), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved, at nogle underkriterier angik tilbudsgivernes egnethed; udbyderen havde bevisbyrden for, at nogle underkriterier, der kunne forstås som udvælgelseskriterier, ikke var blevet anvendt således: også overtrædelse ved efter tilbudsfristens udløb at indhente årsrapporter for tilbudsgiverne og ved at lægge vægt på en tilbudsgivers økonomiske forhold ved tilbudsvurderingen), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, udbyder var berettiget, men ikke forpligtet til at afvise tilbud, der ikke opfyldte udbudsbetingelsernes krav vedrørende referencelister og oplysning om omsætning m.m.; regnskaber, hvoraf fremgik, at en tilbudsgiver ikke havde ansatte, var dokumentation for, at tilbudsgiveren ikke kunne være i restance med sociale bidrag), 26/8-09 (Barslund mod Københavns Kommune, der kunne stilles krav om og lægges vægt på cv'er for nøglepersoner, da der ikke var tale om en vurdering af tilbudsgivernes generelle egnethed, dissens), Retten 9/9-09 (Brink's Security, en tilbudsgiver behøver ikke have de nødvendige medarbejdere ved tilbuddets afgivelse), 1/10-09 (Cimber Air mod Forsvarskommandoen, nogle delkriterier var ikke udvælgelseskriterier, da de ikke angik tilbudsgivernes generelle egnethed, et andet delkriterium var til dels et udvælgelseskriterium, da det til dels var relateret til den enkelte tilbudsgivers evne eller egnethed), EF-domstolen 12/11-09 (kommissionen mod Grækenland, det var i strid med ligebehandlingsprincippet, at udbudsbekendtgørelsen besværliggjorde visse potentielle udenlandske tilbudsgivers mulighed for at dokumentere deres kvalifikationer; kriterier, der i det væsentlig angår tilbudsgivernes evne til at udføre den udbudte opgave, må ikke bruges som tildelingskriterier), 1/12-09, Løgten Murerforretning mod Norddjurs Kommune, tilbud med rette afvist som ukonditionsmæssigt, da tilbudsgiveren ikke havde underskrevet en erklæring om gæld til det offentlige), 2/12-09 (Løgten Murerforretning mod Norddjurs Kommune, tilbud med rette afvist som ukonditionsmæssigt, da tilbudsgiveren ikke havde underskrevet

	<p>en erklæring om gæld til det offentlige, dog overtrædelse af ligebehandlingsprincippet ved yderligere at begrunde afvisningen med, at en vedlagt erklæring ikke var vedlagt), 3/12-09 (Bent Klausen mod Norddjurs Kommune, tilbud afvist med rette, da tilbudsgiveren ikke havde bevist, at tilbuddet var vedlagt en krævet oplysning om referencer, men overtrædelse ved til dels at begrunde afvisningen med, at en bankerklæring ikke opfyldte et krav i udbudsbetingelserne, da udbudsbetingelserne ikke havde stillet det pågældende krav), 10/3-10 (Mantova mod Undervisningsministeriet, ordregiveren måtte ikke tage nogle ansøgninger om prækvalifikation i betragtning, da nogle krævede regnskabsoplysninger først blev indsendt senere på ordregiverens anmodning), 22/4-10 (Keto mod Københavns Kommune, ansøgning om prækvalifikation afvist med rette, da ansøgningen ikke som krævet var vedlagt en erklæring om ansøgerens omsætning inden for det område, som tilbudsindhentningen vedrørte), 5/5-10 (Remmer mod SKI, et underkriterium om CV og et delkriterium om miljømæssig kompetence angik tilbudsgivernes generelle egnethed henholdsvis generelle miljøforhold hos tilbudsgiverne og var derfor uegnede til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud; et kriterium vedrørende andelen af egenproduktion kan have betydning for forsyningssikkerheden og er ikke i sig selv i strid med udbudsreglerne, men et delkriterium herom var i det konkrete tilfælde uklart og derfor uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud), 26/5-10 (Risager mod Hjørring Kommune, tilbuddene skulle vedlægges erklæringer om medarbejdernes erfaring og tilbudsgiverens gæld til det offentlige, udbyderen havde pligt til at afvise tilbud fra tilbudsgivere, der ikke havde indsendt erklæringerne senest ved tilbudsfristens udløb)</p>
Uklarhed i klage	
Uklarhed i udbud	<p>7/1-09 (MFI mod udenrigsministeriet, et tilbud måtte ikke tages i betragtning, da det ikke var i overensstemmelse med forskellige krav i udbudsbetingelserne, herunder et krav, der var ændret uden oplysning til tilbudsgiveren), 15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, gennemsigtighedsprincippet overtrådt bl.a. ved utilstrækkelig beskrivelse af det udbudte), 12/3-09 (Lyreco mod Varde Kommune, overtrædelse ved anmodning om oplysning om priser og rabatter på produkter, der ikke var omfattet af det udbudte), 23/4-09 (Saver mod Region Midtjylland, uklare angivelser om, efter hvilke principper en udbudt kørsel ville blive honoreret), 4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved diverse uklarheder), 16/6-09 (Tødin mod Tønder Kommune, det fremgik klart af udbudsbetingelserne, at udbyderen ville lægge vægt på antallet af tilbudte produkter), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, uklare underkriterier m.m.), 4/8-09 (Mölnlycke mod Region Hovedstaden, overtrædelse ved at lade udbuddet omfatte et produkt, der ikke var beskrevet i udbudsbekendtgørelsen), 10/12-09 (DCP mod Universitets- og Byggestyrelsen, et krav om vedlæggelse af nøgletal var ikke uklart og var ikke fremkommet for sent, hvorfor udbyderen skulle afvise et tilbud, der ikke var vedlagt nøgletal), 24/2-10 (Atea mod Økonomistyrelsen, et krav til ansøgninger om prækvalifikation var uklart, og udbyderen kunne bl.a. derfor ikke afvise en ansøgning med begrundelse, at ansøgningen ikke opfyldte kravet), 13/4-10 (KMD mod Frederiksberg Kommune, det skyldtes uklarhed i udbudsbetingelserne, at nogle pristillæg muligvis var nødvendige for at kunne sammenligne tilbuddene, hvorfor pristillæggene var en overtrædelse af udbudsreglerne), 16/6-10 (KMD mod Middelfart Kommune, overtrædelse ved pristillæg til tilbudspriserne, selvom der ikke var taget forbehold, det kunne ikke retfærdiggøre pristillæggene, at de muligvis var nødvendige for at kunne sammenligne tilbuddene, da dette skyldtes uklarhed i udbudsbetingelserne)</p>
Underhåndsbud	
Underretning til tilbudsgivere og ansøgere	<p>4/3-09 (Berendsen mod Frederikssund Kommune, overtrædelse af udbudsdirektivet ved manglende underretning om anskaffelse af en bilag II B-ydelse om tøjvask), 6/4-09 (Danacare mod Brøndby Kommune mfl., et brev er ikke hurtigst mulige kommunikationsmiddel), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved underretning til tilbudsgivere om, at de ikke havde fået kontrakten, uden samtidig underretning om, hvem der havde fået kontrakten, samt ved, at underretningen var telefonisk), 6/8-09 (Conva Tec mod Region Hovedstaden, overtrædelse af udbudsdirektivets artikel 41 ved ikke hurtigst muligt at underrette en tilbudsgiver om afvisning af tilbuddet), 11/9-09 (Mecanoo mod Århus Kommune, overtrædelse ved ikke at give en tilbudsgiver underretning om tildelingsbeslutningen med summarisk begrundelse på engelsk), EU-domstolen 28/1-10 (kommissionen mod Irland, det var i strid med 1. kontroldirektiv, at udbyderen ikke gav en tilbudsgiver underretning om sin beslutning om</p>

*Emneregister. Del 2 vedrørende afgørelser fra 2009 og fremefter
Ajourført til og med 30. juni 2010*

	at indgå kontrakt med en anden tilbudsgiver, men kun havde givet underretning om sin beslutning om at indlede forhandlinger med den anden tilbudsgiver), 7/4-10 (Balle Blik mod boligselskabet Sct. Jørgen, telefonisk meddelelse opfyldte underretningenspligten i tilbudslovens § 14)
Underskrift	
Ungdomsboliger, støttede private	27/3-09 (Ungdomsboliger i Aalborg mod Velfærdsministeriet, ansøgning om støtte afslået med rette, da ansøgningen ikke opfyldte normkravene; det var uden betydning, at ansøgeren var villig til at ændre sit projekt)
Unormalt lave tilbud	
Vedståelsesperiode	15/1-09 (Ortos mod Odense Kommune, en udbyder kan indgå kontrakt med en tilbudsgiver, selvom fristen for vedståelse af tilbuddet er udløbet), 16/10-09 (Konkurrencestyrelsen mod Region Sjælland og Region Hovedstaden, en ordregiver må ikke indgå kontrakt efter vedståelsesfristens udløb, hvis kontraktgrundlaget har ændret sig, det var uden betydning, at tilbudsvurderingen var trukket ud)
Virksomhedsoverdragelse	4/6-09 (Eurest mod CBS, begrænset udbud af Bilag II-tjenesteydelse, overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed ved manglende oplysning om, hvilke medarbejdere der skulle overtages i henhold til Virksomhedsoverdragelsesloven), Retten 9/9-09 (Brink's Security, om betingelserne for, at der foreligger virksomhedsoverdragelse ved udbud af tjenesteydelser; det er ikke sig selv tilstrækkeligt, at den tjenesteydelse, som udføres af den gamle og den nye virksomhed, er den samme)
Vægtning inden for rammer	
Ækvivalensprincippet	EU-domstolen 6/5-10 (Loutraki, nogle græske regler om begrænsning af søgsmålskompetence var i strid med bl.a. ækvivalensprincippet)
Ændring af projekt	19/5-09 (Anker Hansen mod Rudersdal Kommune, nogle rettelser i udbudsbetingelserne var som følge af deres karakter ikke overtrædelse), 14/7-09 (Updata mod Lyngby-Taarbæk Kommune, overtrædelse ved efter tilbudsfristens udløb at anmode tilbudsgiverne om nye tilbud med forlænget kontraktperiode og ændret ydelse; dette var tilfældet, selvom der var tale om et funktionsudbud, hvor løbende justeringer måtte forudses)
Åbning af tilbud	